

Spennende forskningsnytt om sild og makrell pluss eksotiske bilder og film fra ekspedisjon i Sørishavet

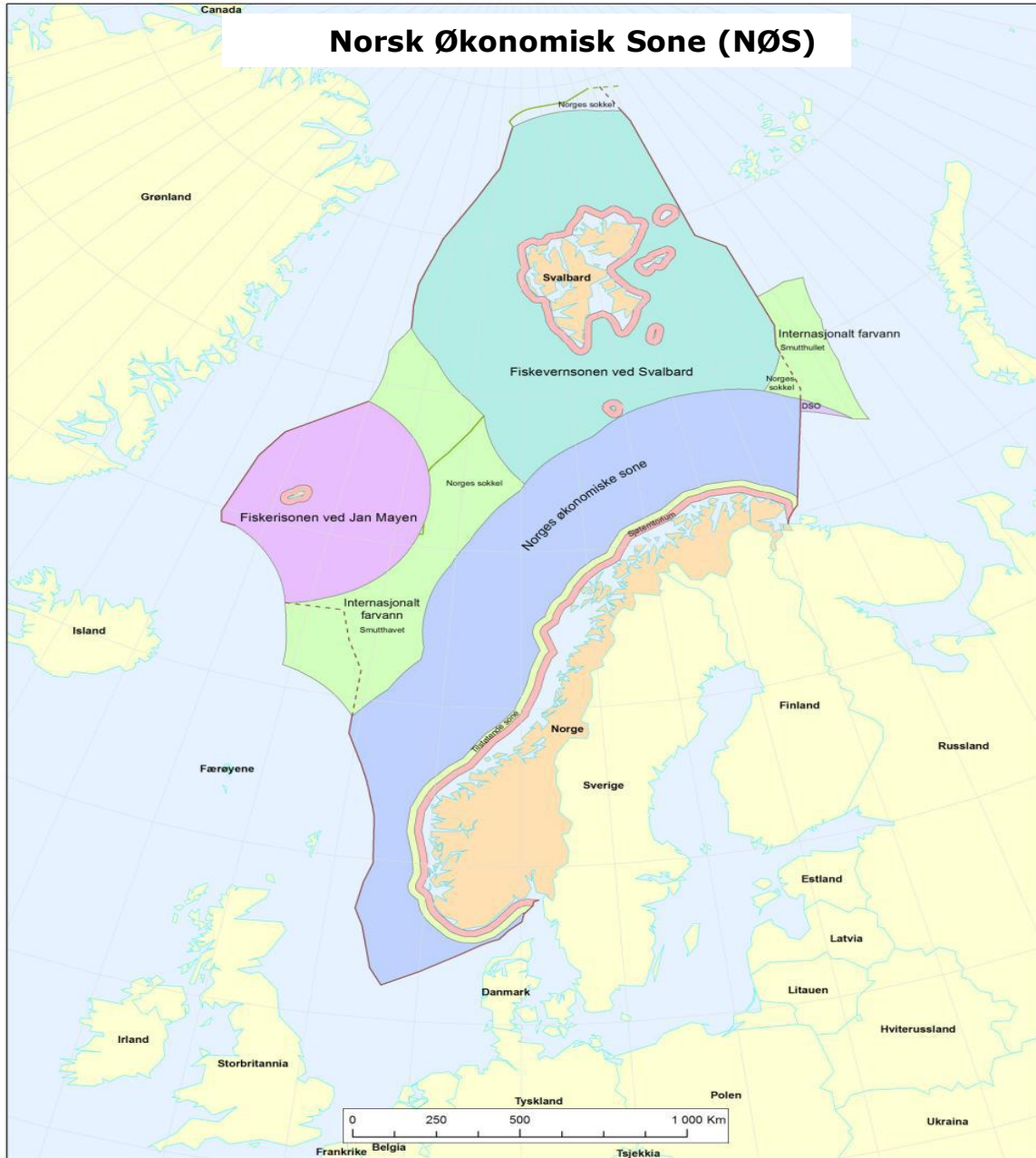
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
INSTITUTE OF MARINE RESEARCH

Leif Nøttestad
seniorforsker

Havforskningsinstituttet i Bergen

Norsk Økonomisk Sone (NØS)

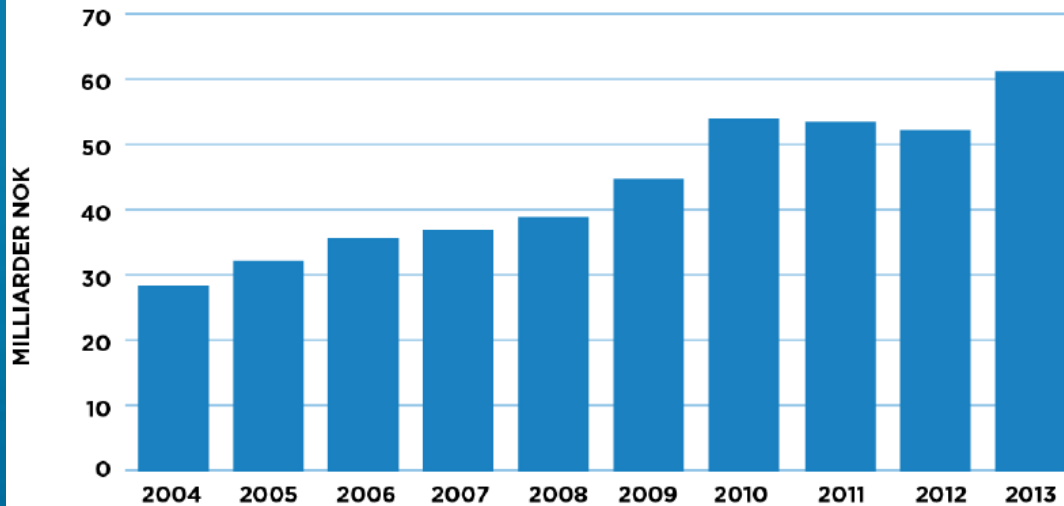

Havlandet Norge

NORGE:

Folketall:	5.05 millioner
Landareal:	323 787 km ²
Svalbard:	61 022 km ²
Jan Mayen:	377 km ²
Kystlinje land:	28 953 km
Total kystlinje (inkludert øyer):	100 915 km
Fastlands EEZ	968 700 km ²
Spitsbergen FVS:	804 000 km ²
Jan Mayen FS:	296 600 km ²

NORSK EKSPORT AV SJØMAT 2004 - 2013

2013: 61 MRD KRONER

**Forventet eksport av sjømat i 2014:
70 milliarder kroner**

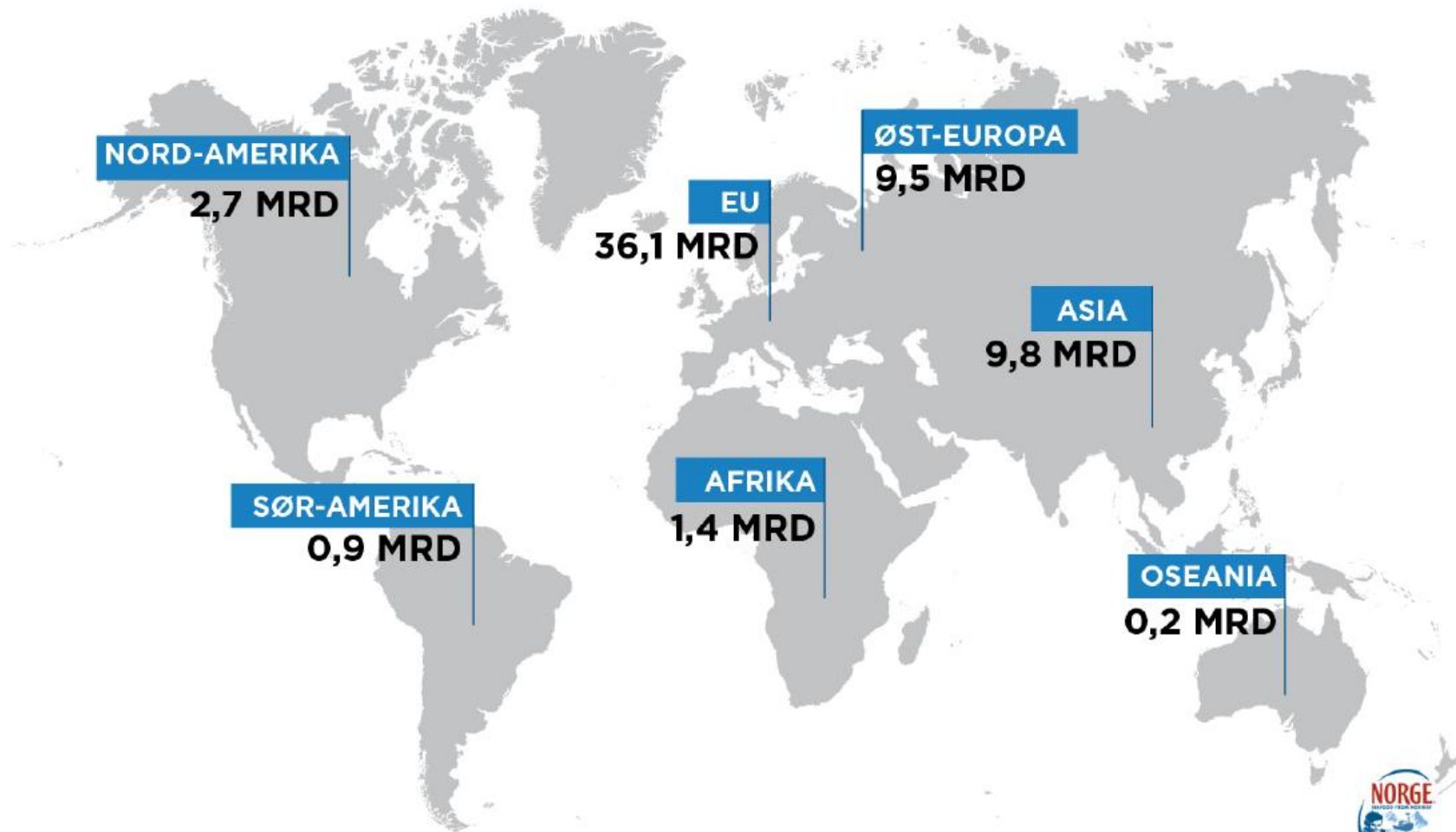

NORSK EKSPORT AV SJØMAT 2013

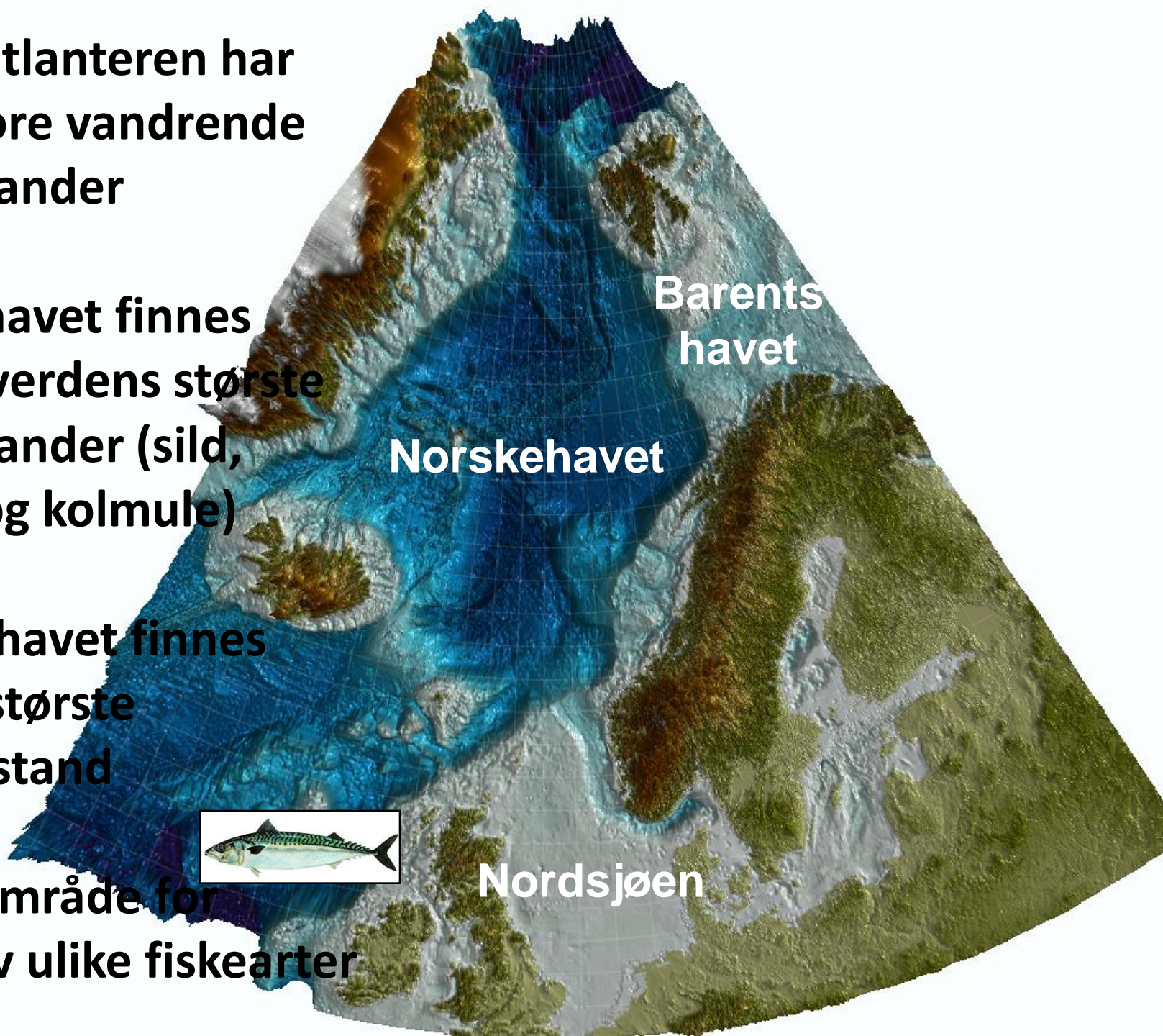

**Nordøstatlanteren har
veldig store vandrende
fiskebestander**

**I Norskehavet finnes
noen av verdens største
fiskebestander (sild,
makrell og kolmule)**

**I Barentshavet finnes
verdens største
torskebestand**

**•Nøkkelområde for
beiting av ulike fiskearter**

**Barents
havet**

Norskehavet

Nordsjøen

Norskehavet er et veldig produktivt økosystem

Forskning på norsk-vårgytende sild

Skjematisk utbredelseskart for nvg-sild

Overvåkning nvg-sild

- Fangstdata

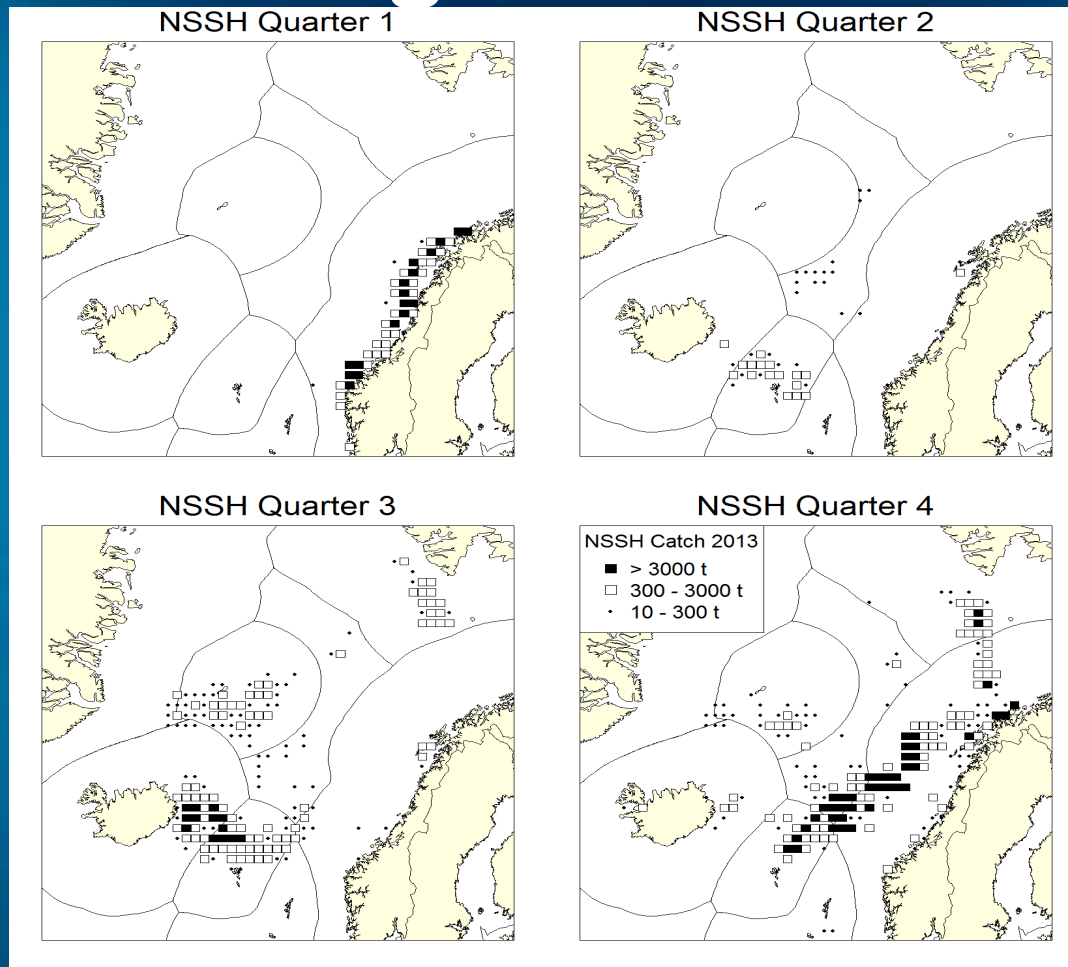
- Toktdata

Fangstdata

Fangstfordeling per kvartal i 2013

Year	Norway	Russia	Denmark	Farose	Iceland	Ireland	Netherlands	Greenland	UK	Germany	Total
2010	871113	199472	26792	80281	205864	8061	26695	3453	24151	11133	1457015
2011	572641	144428	26740	53271	151074	5727	8348	3426	14045	13296	992997
2012	491005	118595	21754	36190	120956	4813	6237	1490	12310	11945	826000
2013	359458	78521	17160	105038	90729	3815	5626	11788	8342	4244	684743

Fangster per måned i perioden 1993-2012

October

1993

1994

1995

1996

1997

1998

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

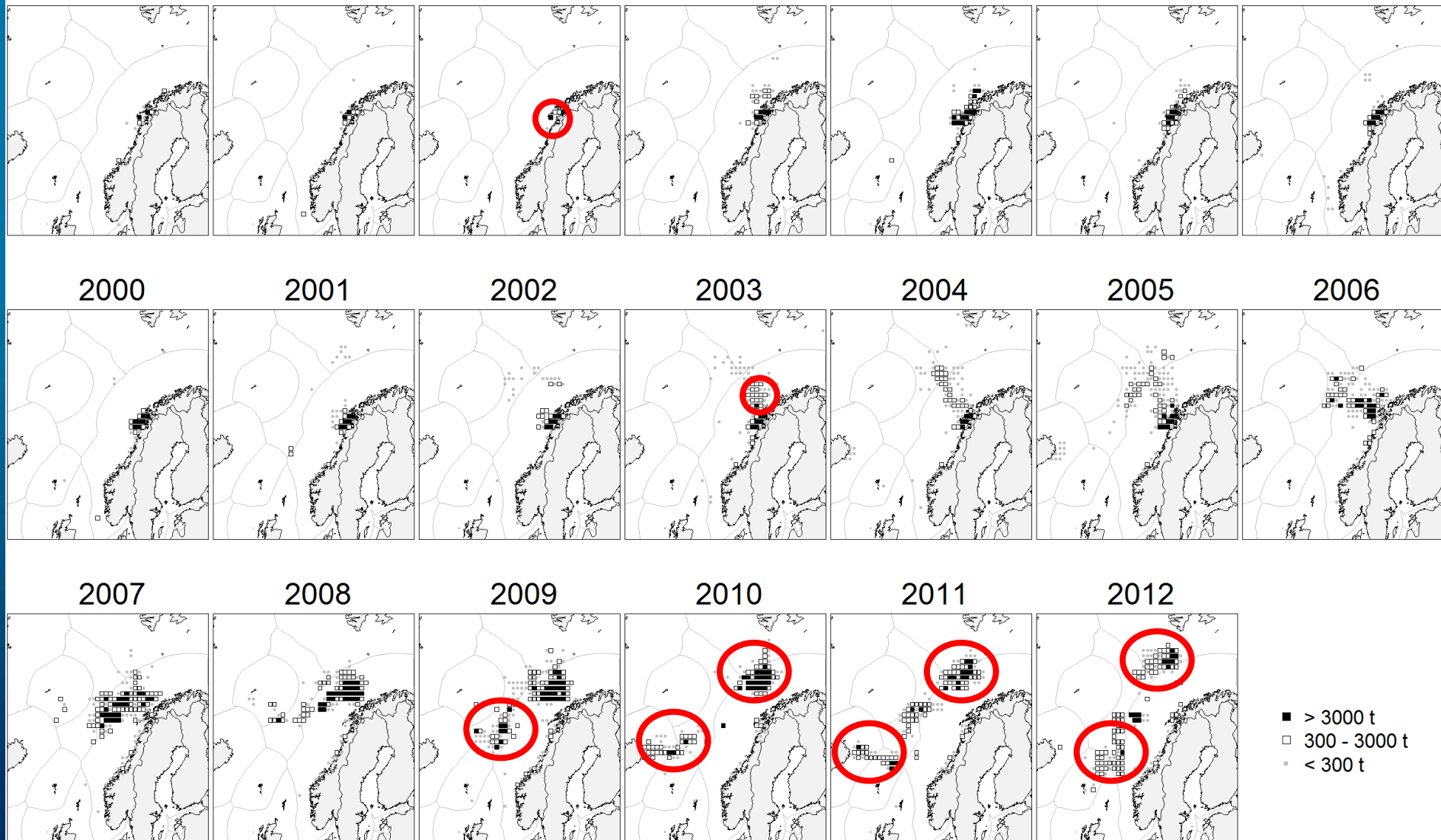
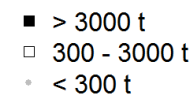
2008

2009

2010

2011

2012

Prøver fra fiskeriet

- 402 (144) prøver fra 10 nasjoner i 2012
- 11 431 (5 764) fisk alderslest
- 33 169 (6 064) fisk lengdemålt
- Viktig at prøvene er representative for fiskeriet for å få aldersfordeling i fangstene

Forskningsstokt

- Ca 100 toktdøgn med overvåkning i 2014

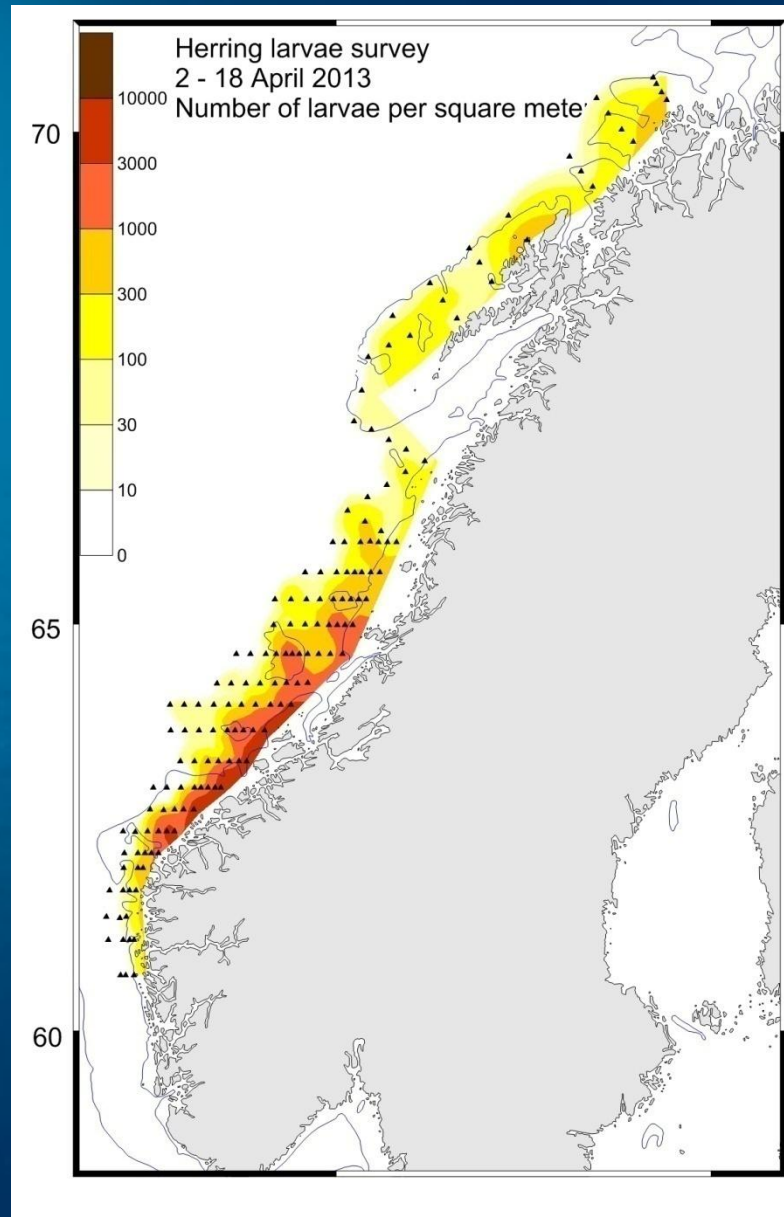

Forskningsstokt

- Sildearvetokt langs norskekysten
- Maitokt i Norskehavet
- Julitokt i Norskehavet
- 0-gruppetokt i Barentshavet
- To ungfisktokt i Barentshavet
- **Gytetokt langs norskekysten i feb 2015**

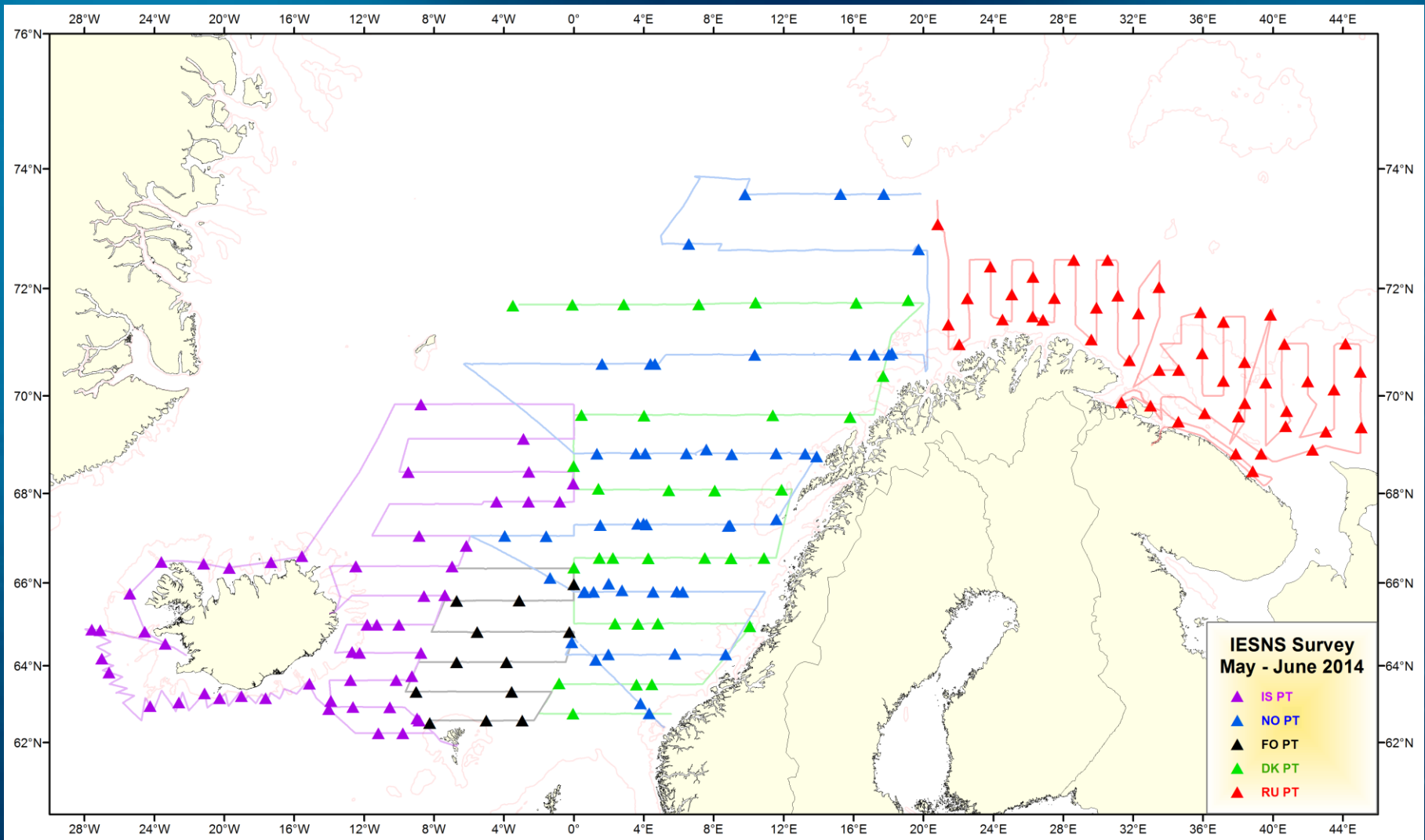

Sildelarvetokt

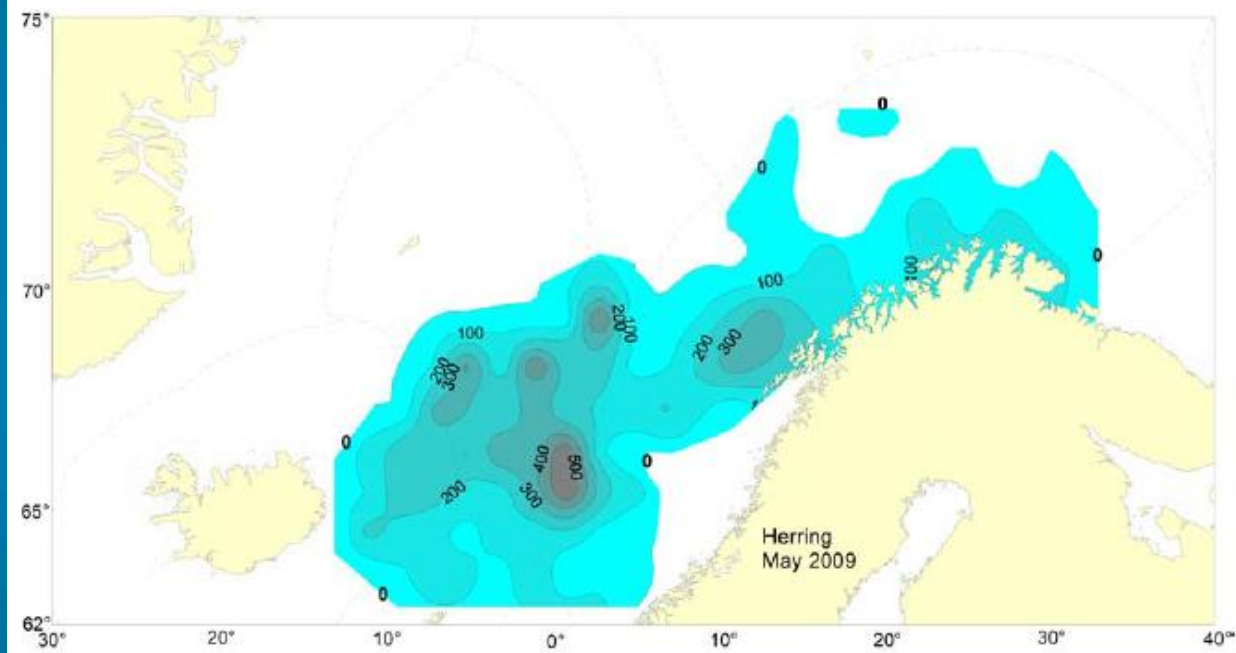

Maitokt i Norskehavet

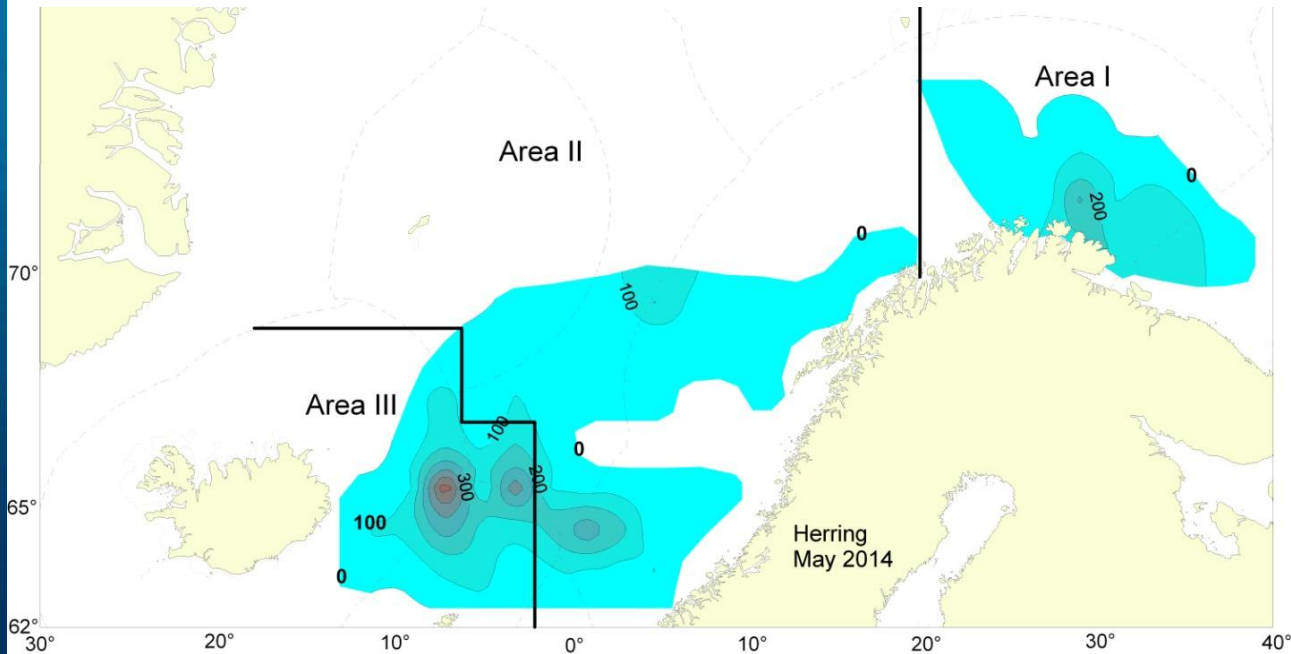

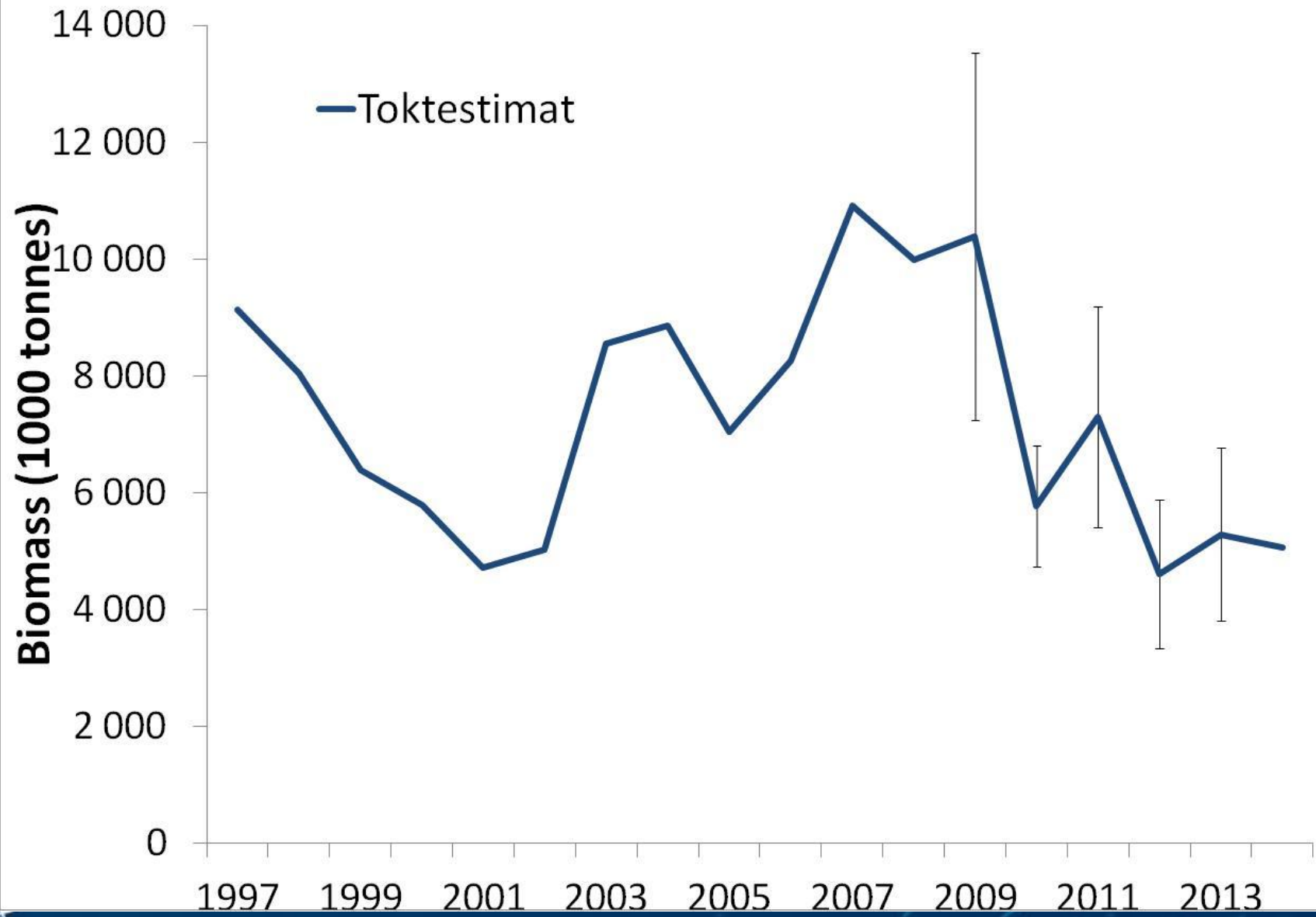
Internasjonale sildetoktet i mai-juni

2009

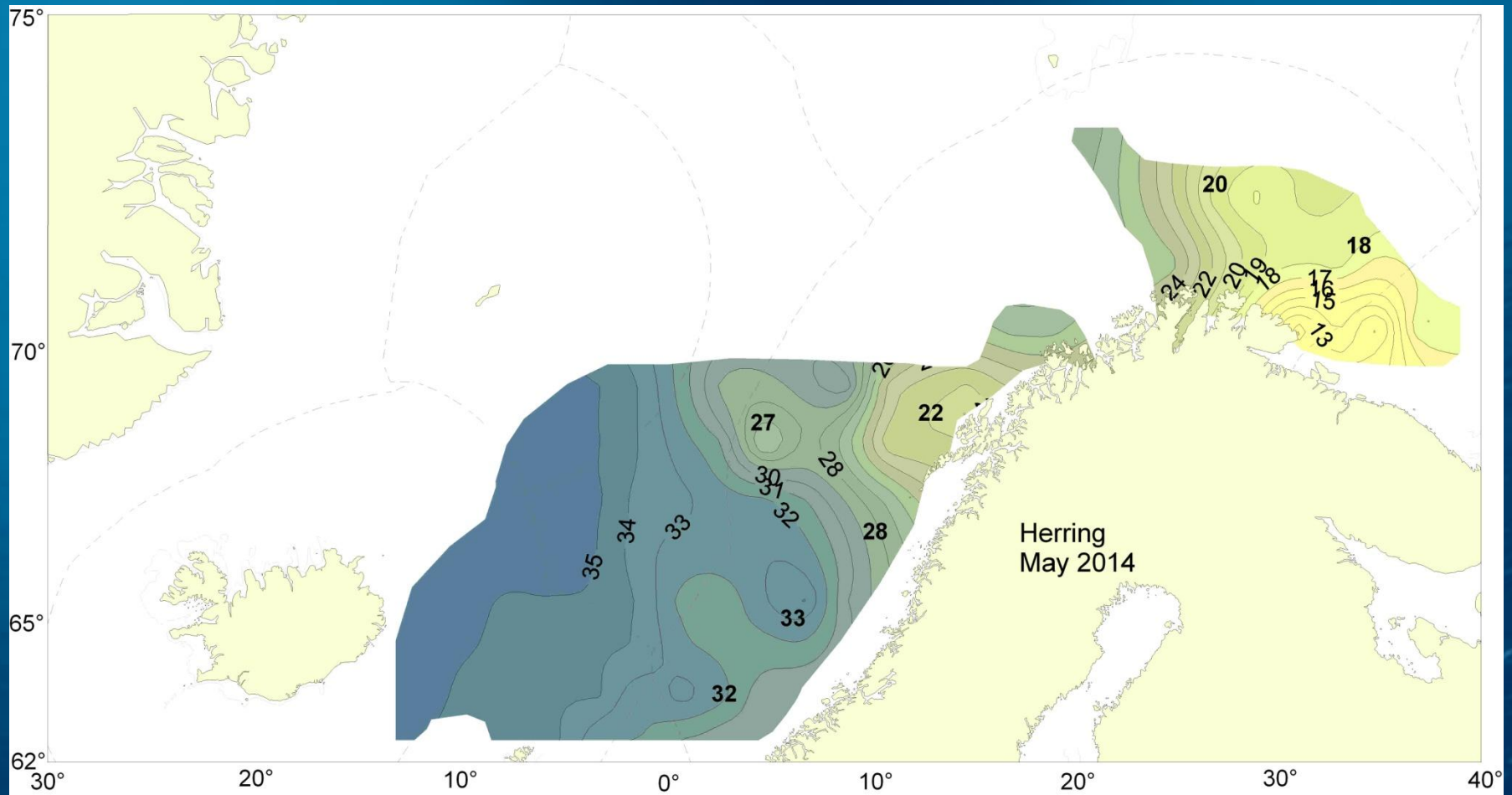

2014

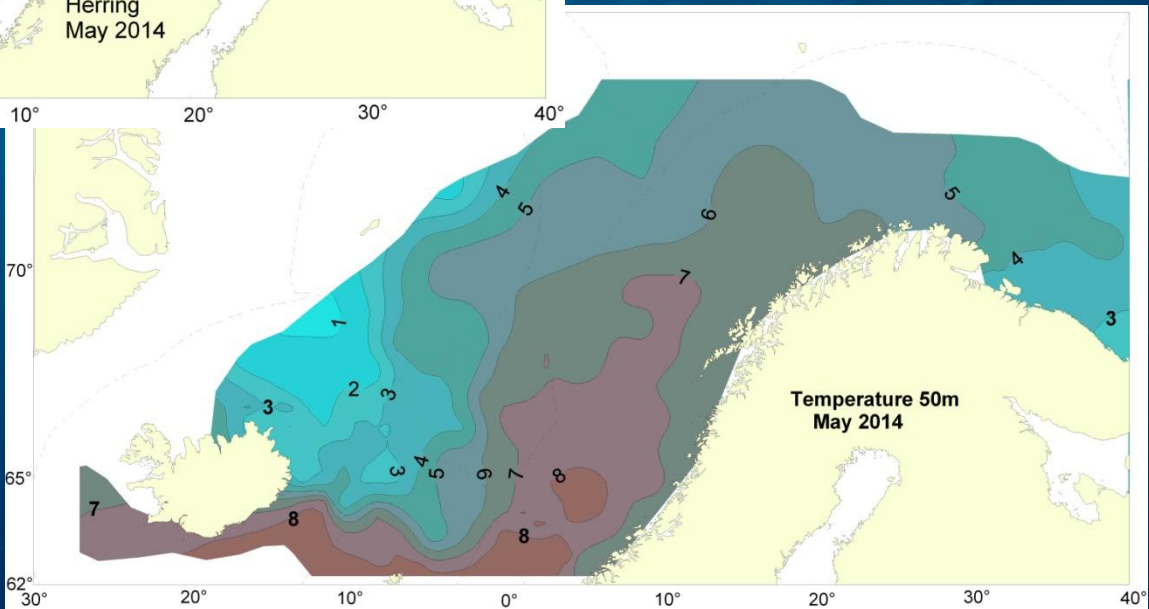
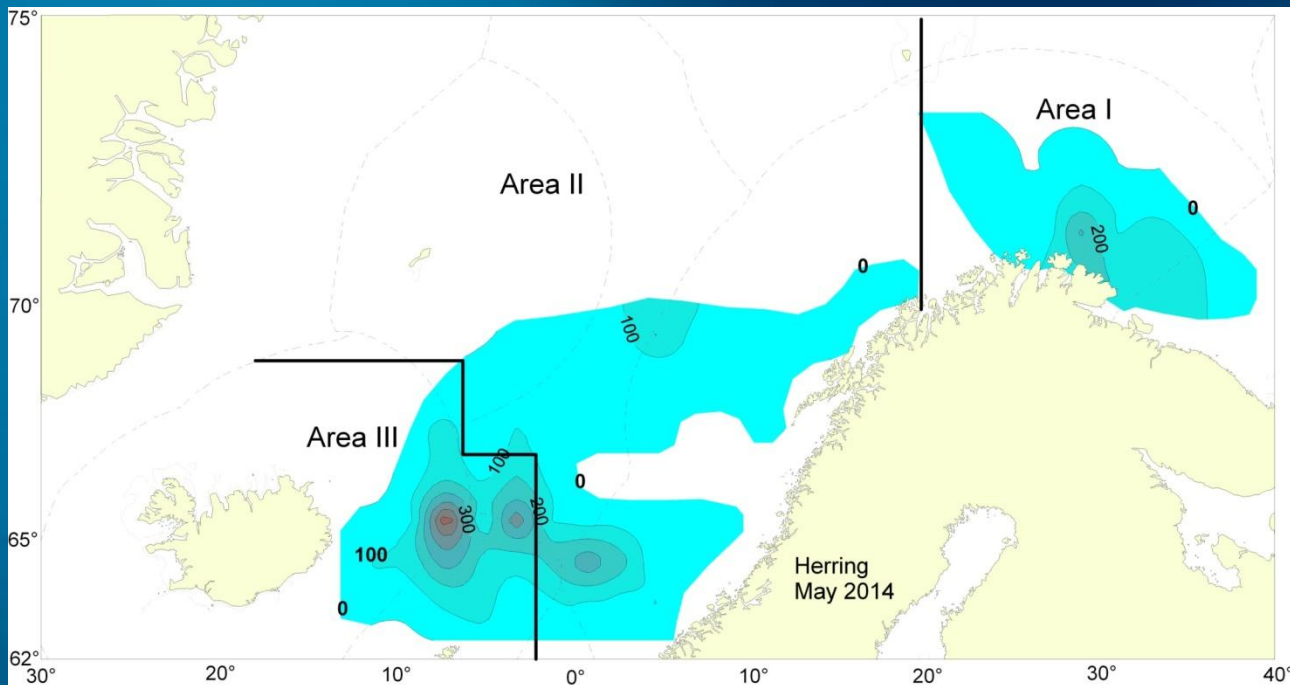

Lengdeavhengig vandring

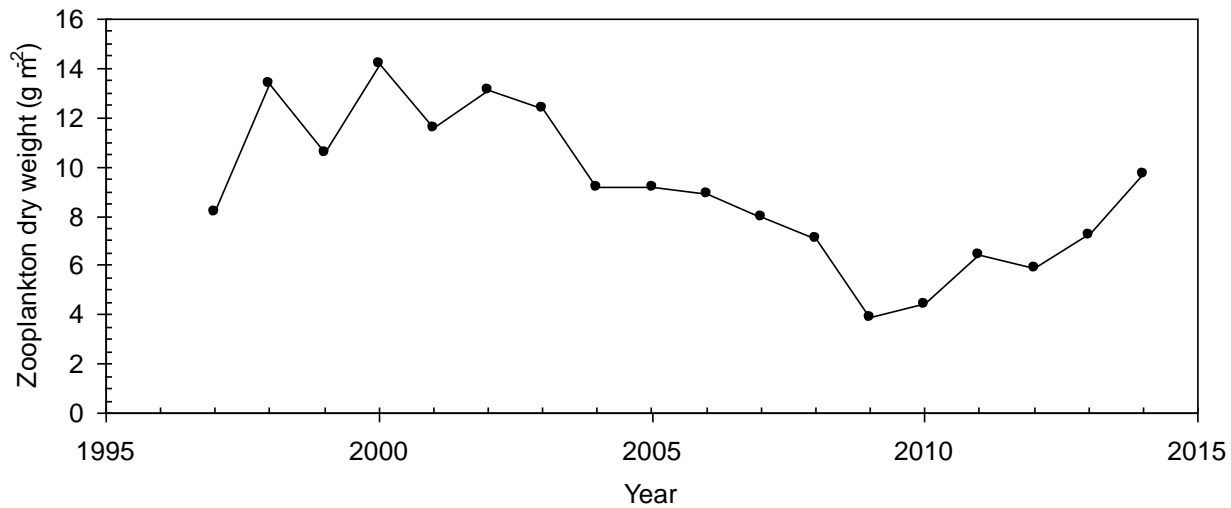
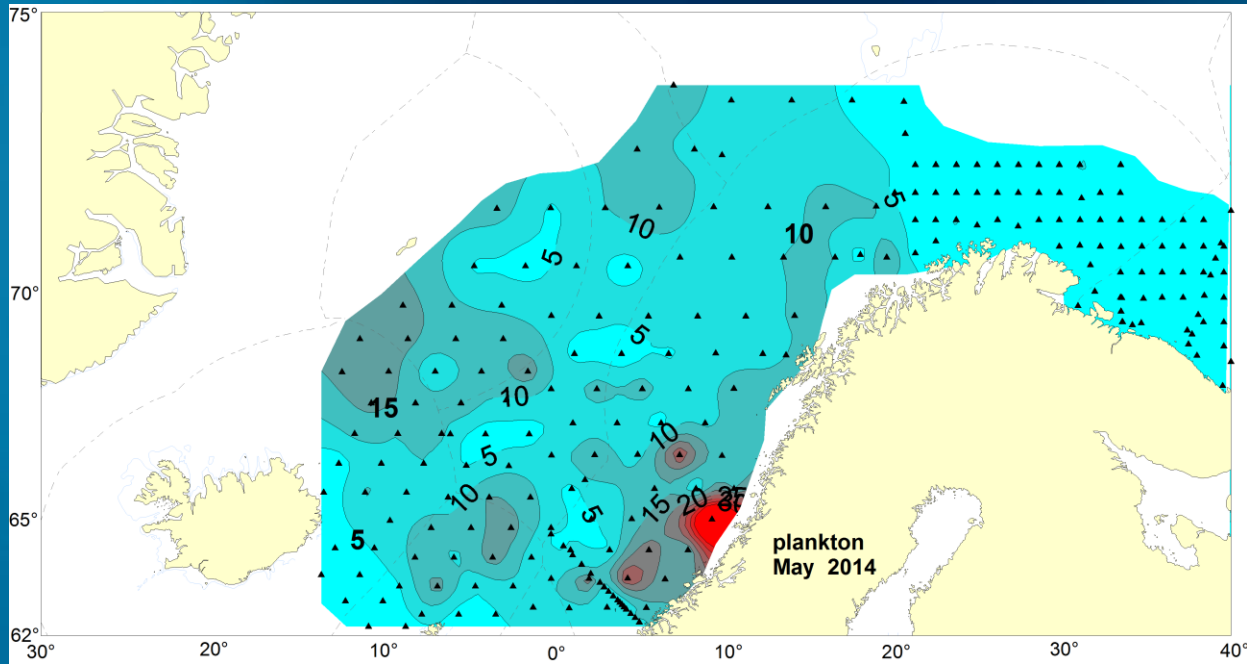

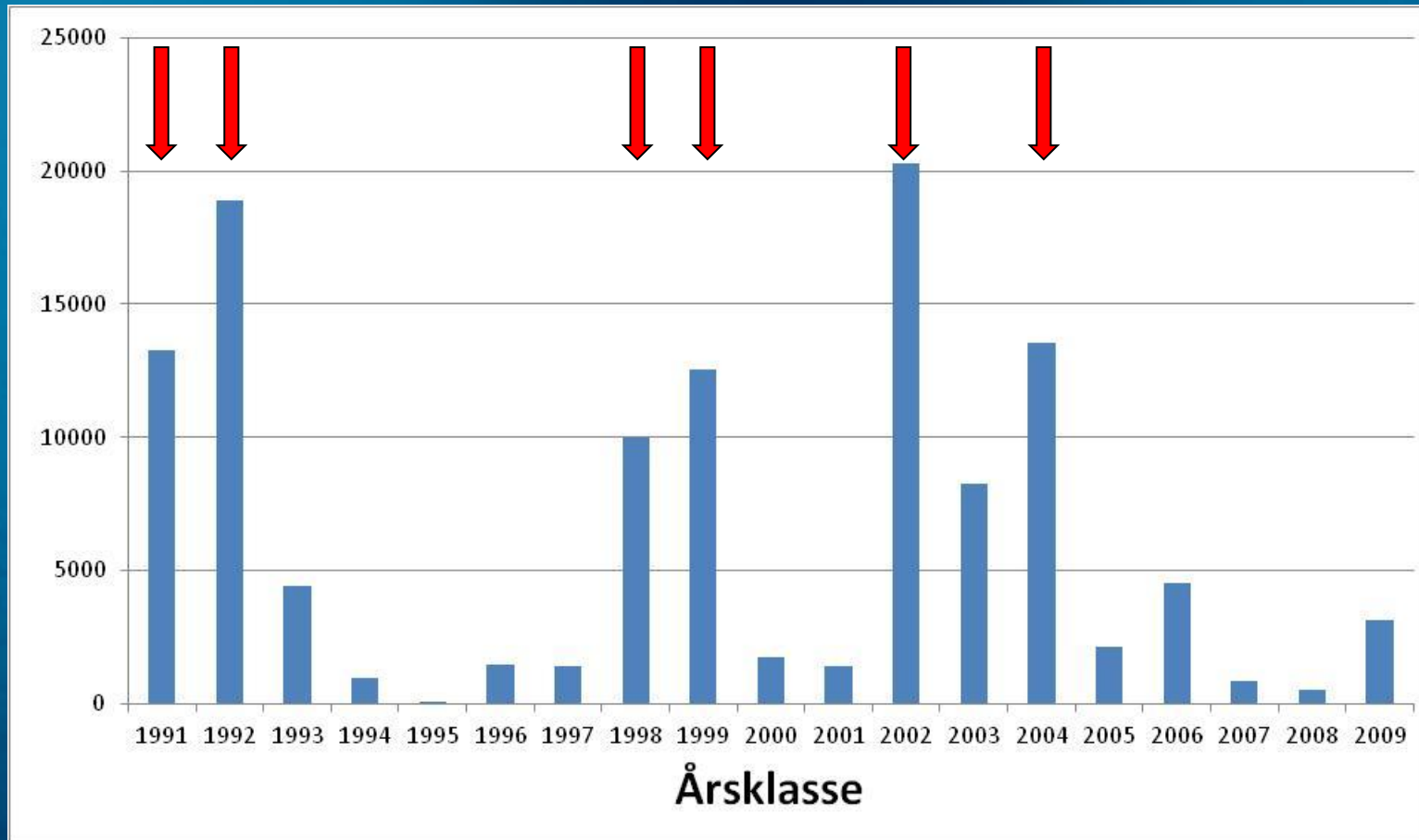
Hovedtyngden av nvg-silda beiter i kalde frontområder

Økning i planktonmengdene

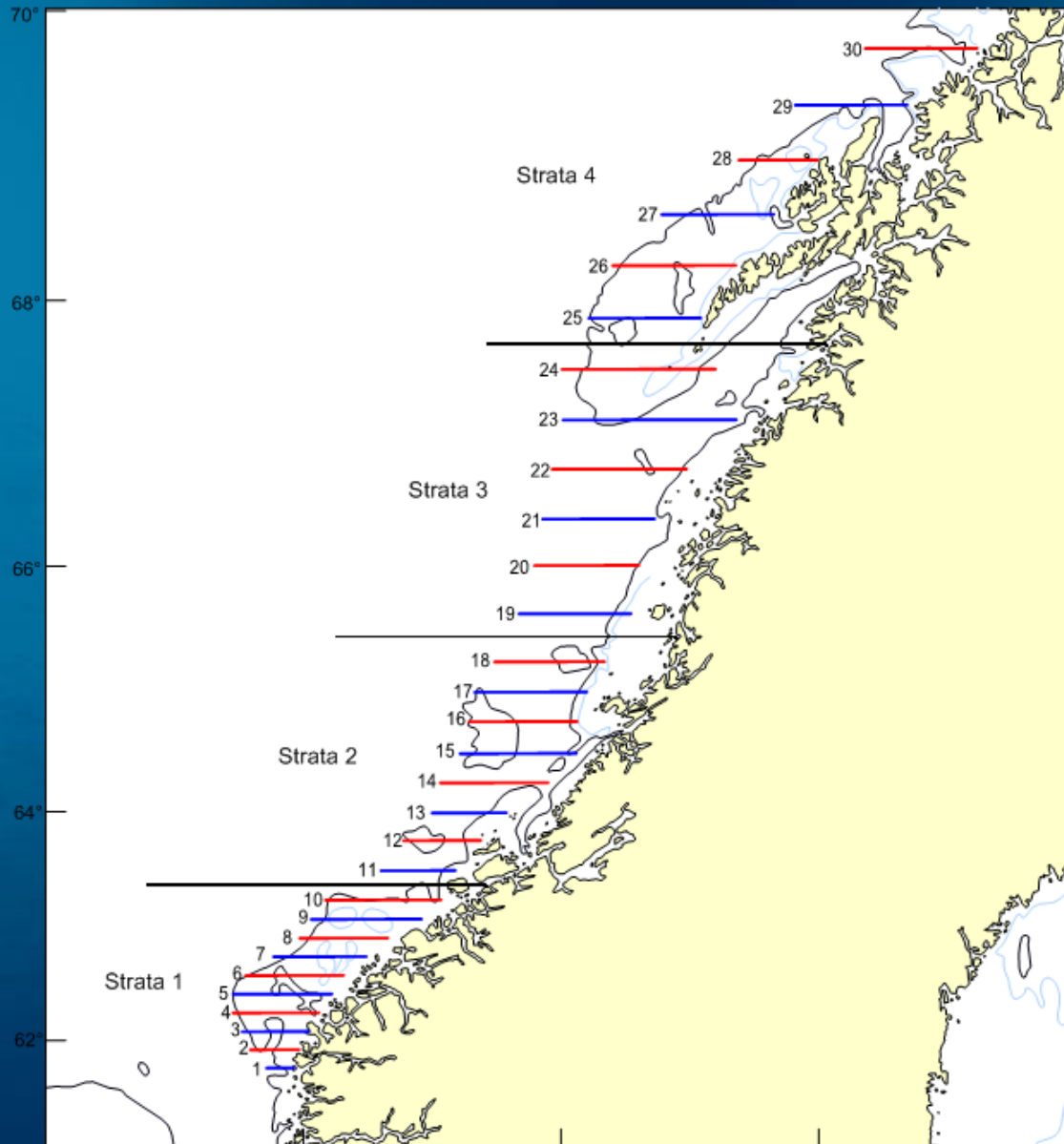

Årsklassestyrke som femåringer i maitoktet

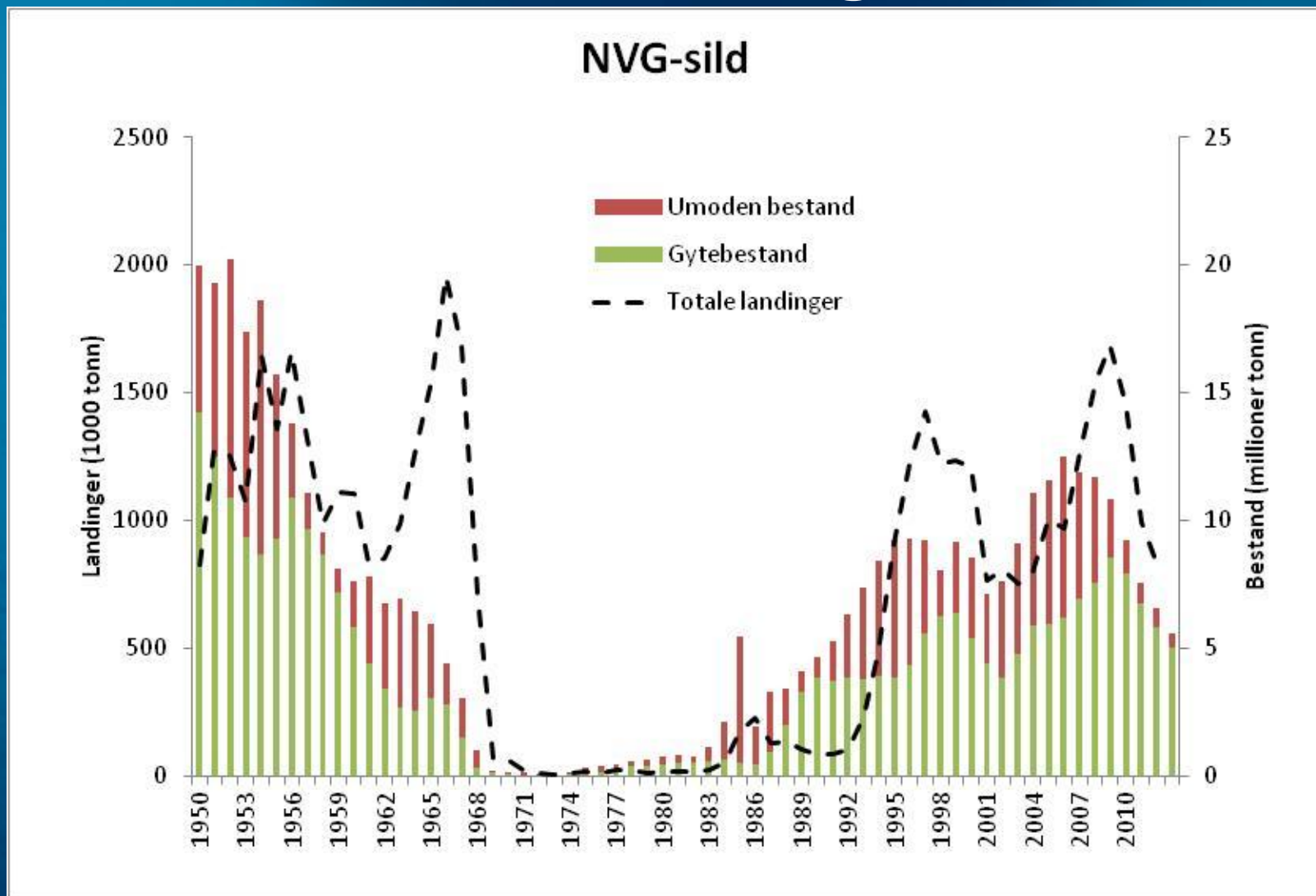
Maitoktet fanger opp de store årsklassene

Gytetokt

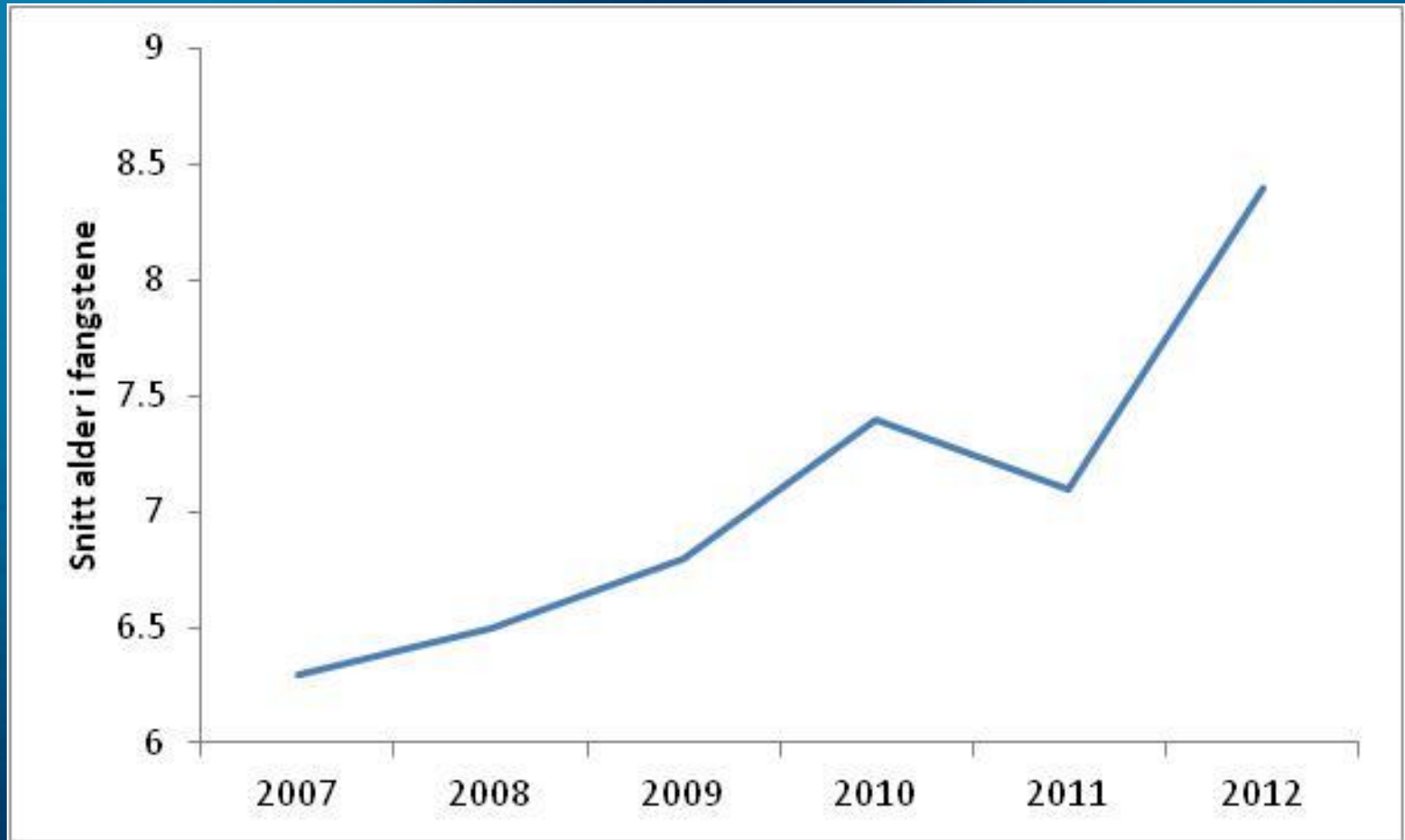

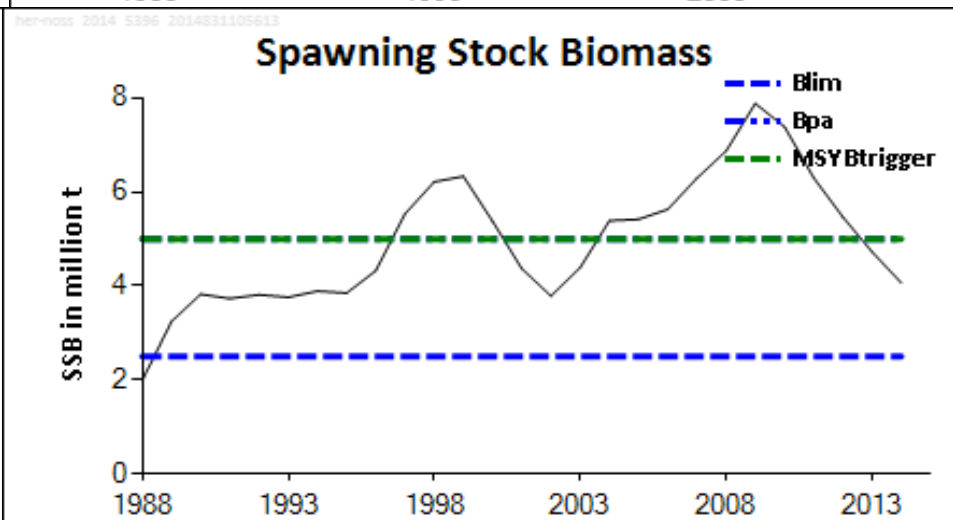
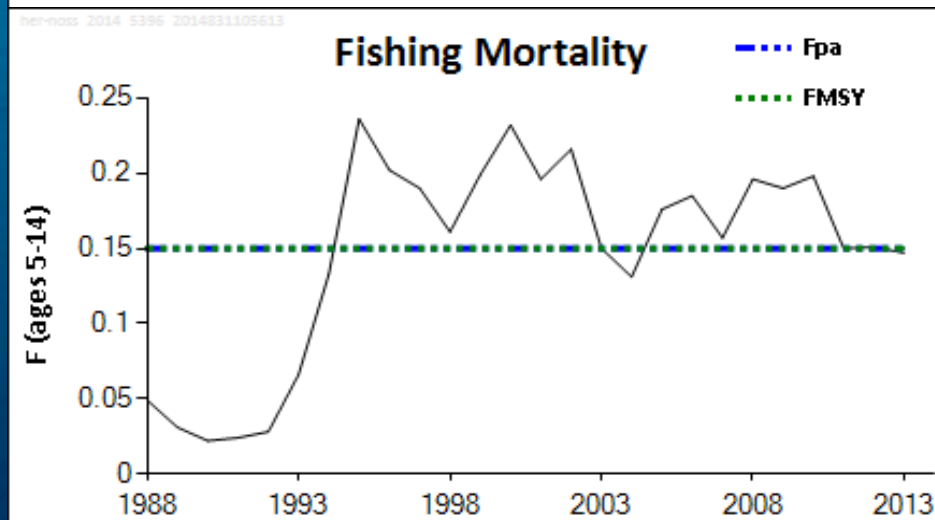
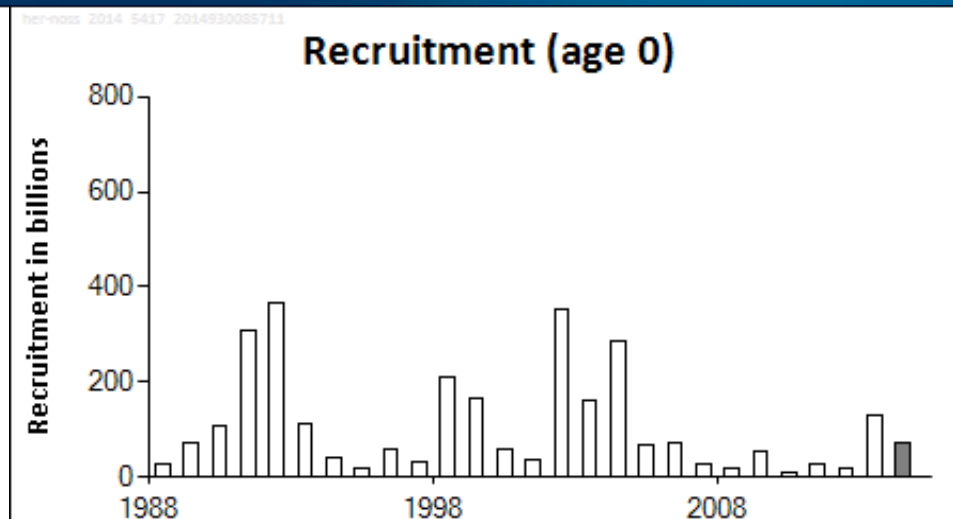
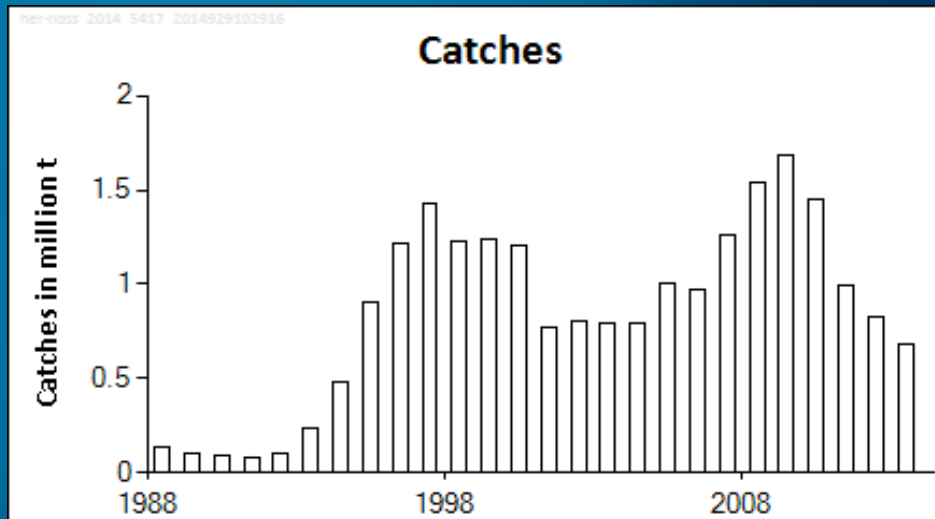
Bestandsutvikling

Gjennomsnittsalder i fangstene

Oppsummering av bestandsberegningene i 2014

Rådgivningen for 2015

- Gytebestand i 2015
  - 3 502 000 tonn
- Anbefalt kvote for 2015
  - 283 013 tonn

Oppsummering

- Vi har betydelig innsats på overvåkning av nvg-sild (men er det nok?)
- Vi er ganske sikre på trendene i bestanden
- Mer usikre på absoluttnivået

Havets Sølv

Eit av verdas største og underlegaste naturfenomen finn vi utanfor Runde og langs Norskekysten. Det har aldri vore filma før. Knapt nokon har sett det. «Havets sølv» er ein storslått film om gigantiske sildestimar, ein skjør kyst og havdjupets fantastiske drama.

<http://www.rundecentre.no/formidling/>

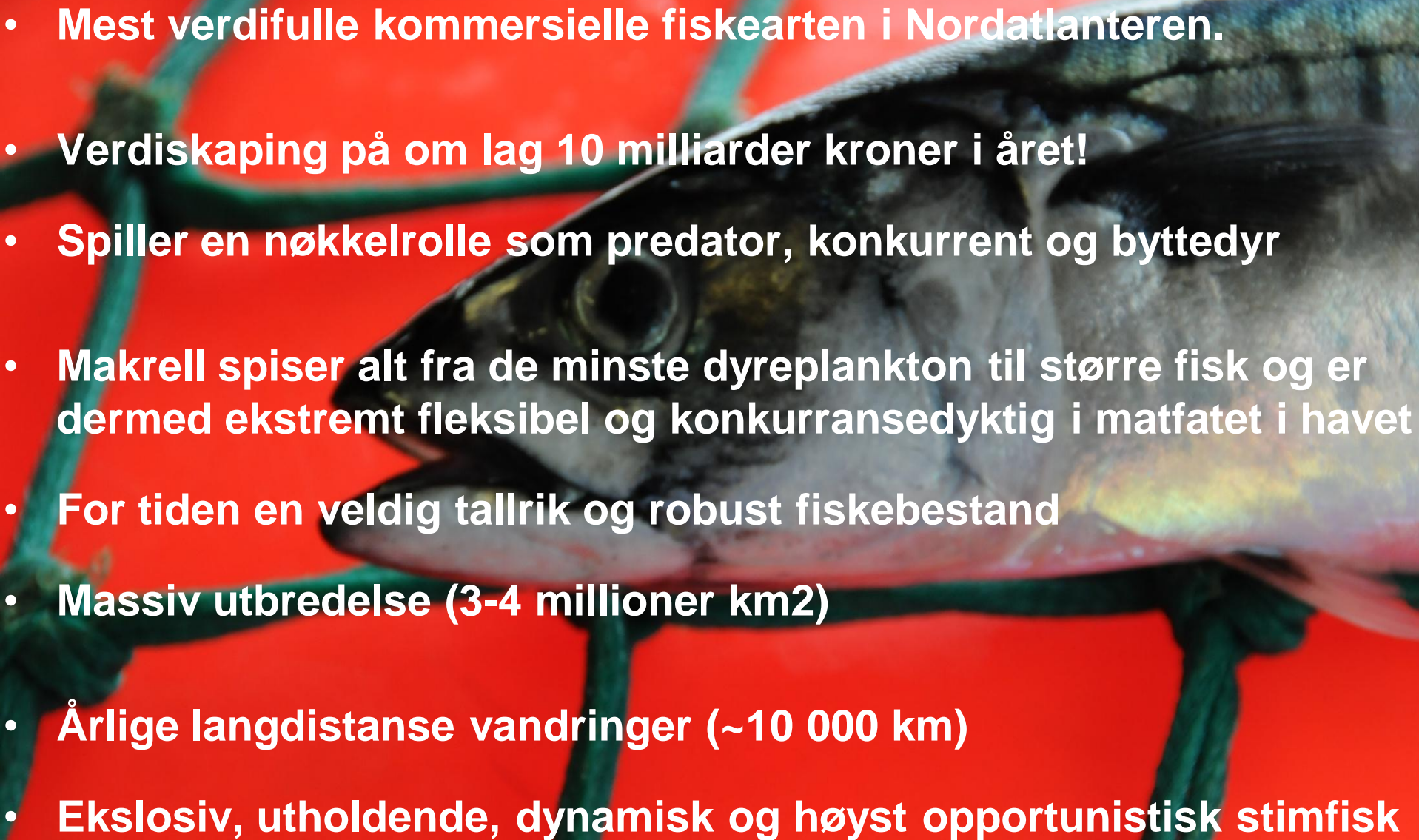

Nordøstatlantisk makrell

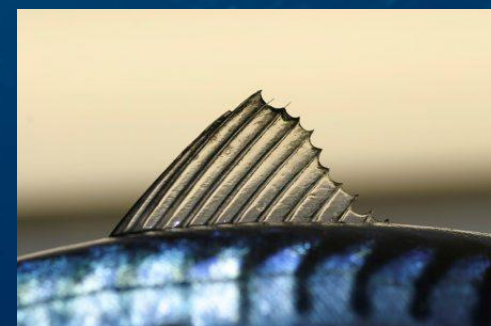
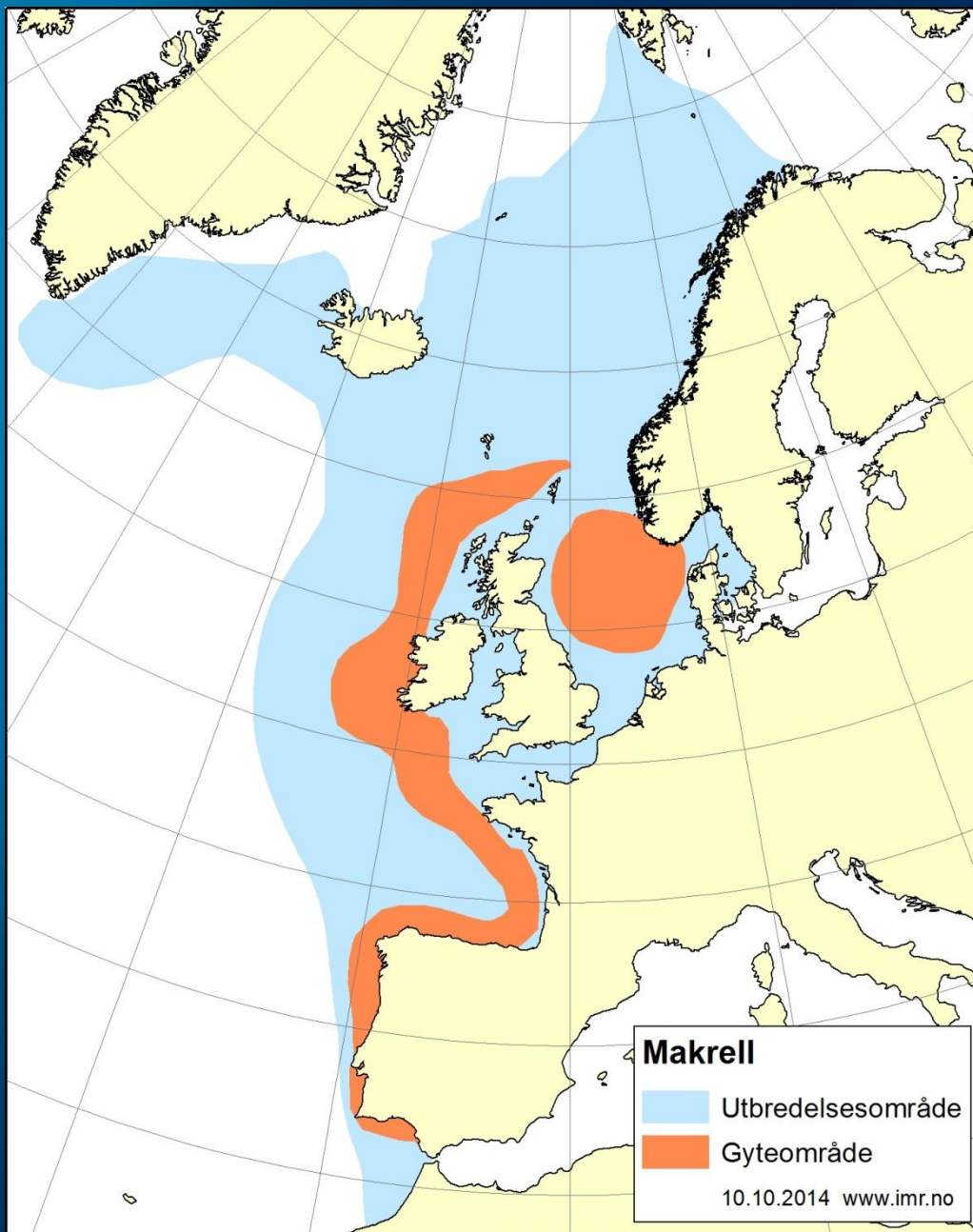

Nordøstatlantisk makrell (*Scomber scombrus*)

- Mest verdifulle kommersielle fiskearten i Nordatlanteren.
  - Verdiskaping på om lag 10 milliarder kroner i året!
  - Spiller en nøkkelrolle som predator, konkurrent og byttedyr
  - Makrell spiser alt fra de minste dyreplankton til større fisk og er dermed ekstremt fleksibel og konkurransedyktig i matfatet i havet
  - For tiden en veldig tallrik og robust fiskebestand
  - Massiv utbredelse (3-4 millioner km²)
  - Årlige langdistanse vandringer (~10 000 km)
  - Ekslosiv, utholdende, dynamisk og høyst opportunistisk stimfisk
-

Skjematisk kart over makrellutbredelse

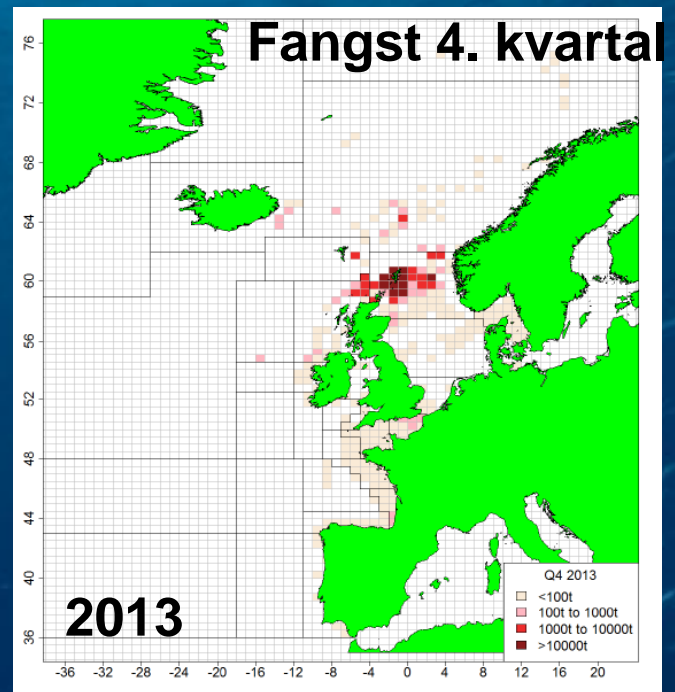
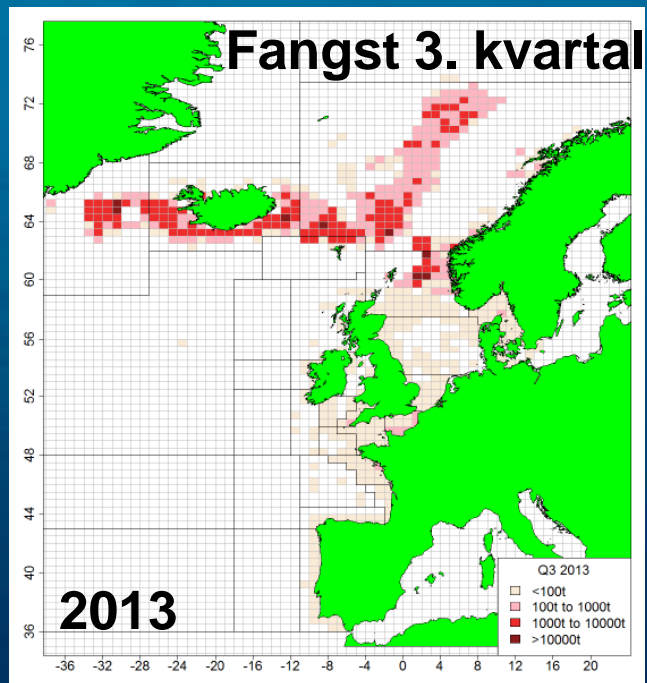
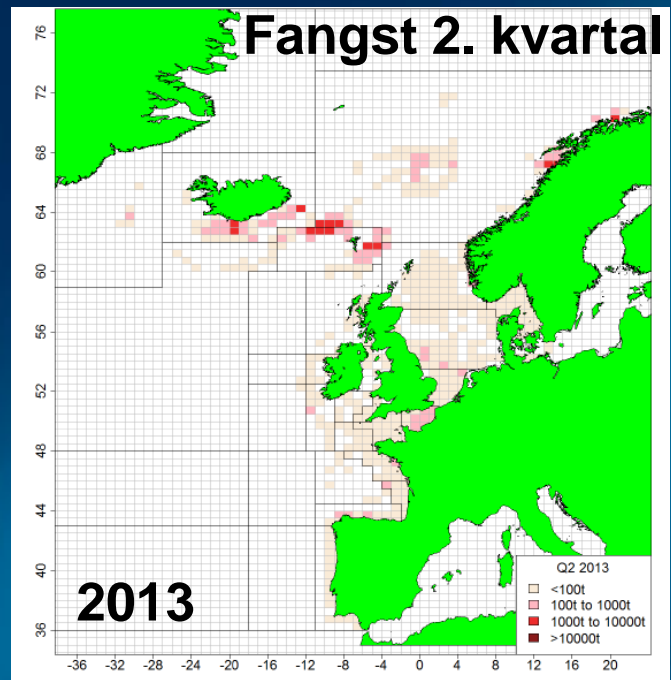
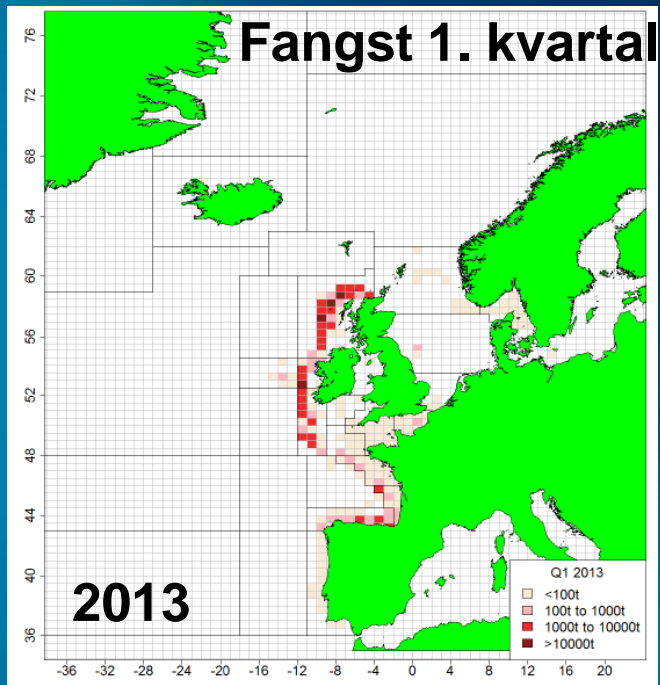

Tokt og datagrunnlag som input til bestandsberegninger og kvoteråd for makrell

- Fangst data (fangststatistikk) fra makrellfiske
- Årlig aldersstrukturert indeks (alder 6+) for estimert bestandsstørrelse fra tråltoktet i Norskehavet (2007-2014)
- Gytebestandsindeks hvert tredje år fra eggtoktet (1992-2014)
- Årlig aldersstrukturert indeks fra det internasjonale bunntråltoktet (IBTS) i 4. kvartal for alder 0 (1998-2013)
- Merkedata (1980-2005 år for gjenfangst)

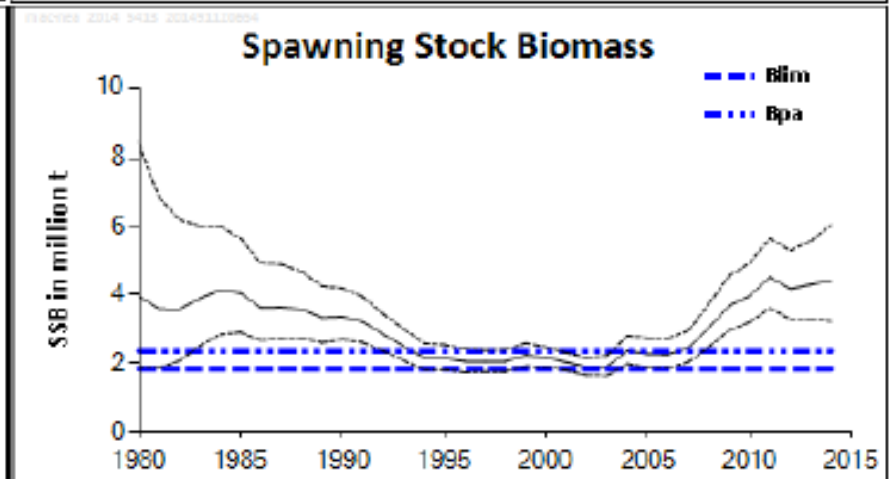
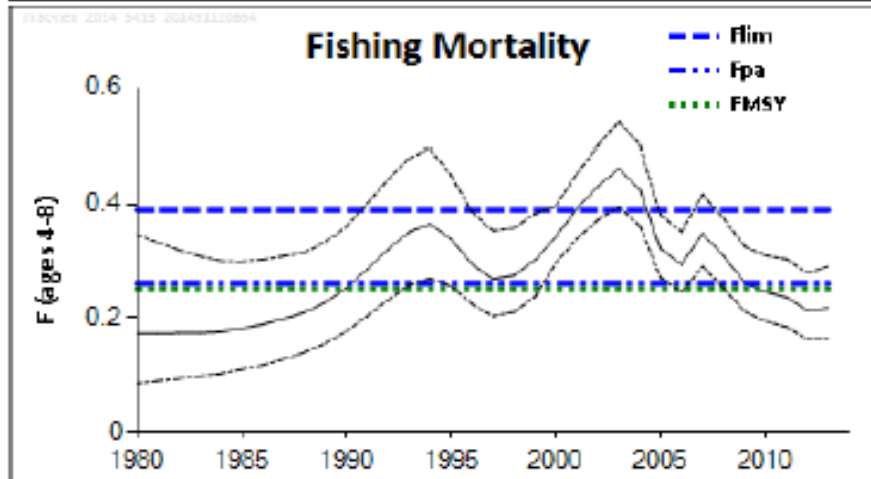
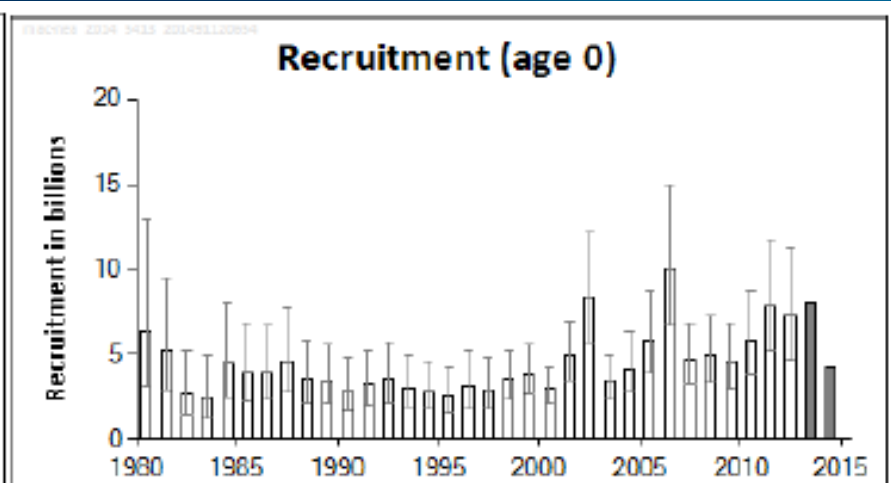
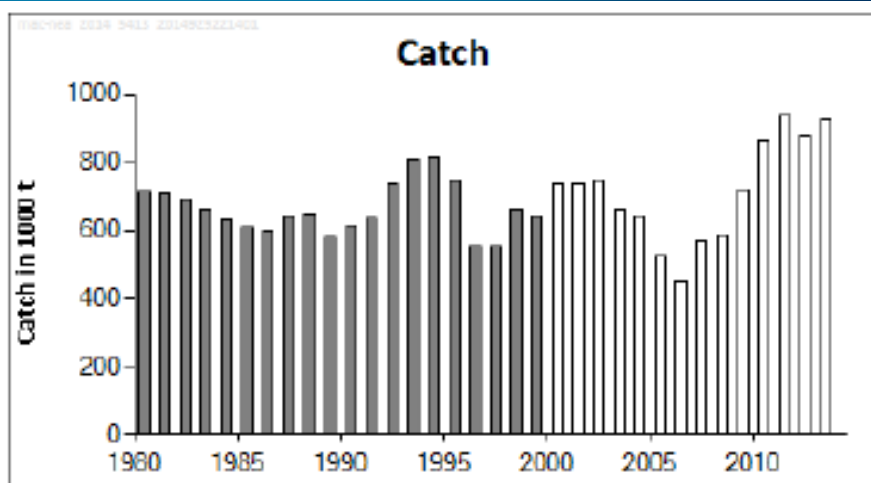

Oppsummering fangst, rekruttering, fiskedødelighet og gytebestand

Norske makrellprøver fra fiskeri og tokt i 2013

- Totalt 913 makrellprøver fra fiskeri (referanseflåte, forespurte fiskefartøyer, kystvakt, mottaksanlegg m.m.) og makrell-økosystemtokt ved HI
- Om lag 50 000 individprøver av lengde og vekt
- Totalt 6308 makrellotolitter til alderslesing, hvorav 1740 makrellotolitter tatt fra kommersielle fartøy
- Om lag 1500 makrellmager

Working Document to

ICES Working Group on Widely distributed Stocks (WGWIDE), ICES
Headquarters, Copenhagen, Denmark, 26 August - 1 September 2014

**Cruise report from the coordinated ecosystem survey
(IESSNS) with M/V "Brennholm", M/V "Vendla", M/V "Finnur
Fríði" and R/V "Árni Friðriksson" in the Norwegian Sea and
surrounding waters, 2 July - 12 August 2014**

Leif Nøttestad, Are Salthaug, Geir Odd Johansen, Valantine Anthonypillai, Øyvind Tangen, Kjell R. Utne
Institute of Marine Research, Bergen, Norway

Sveinn Sveinbjörnsson, Guðmundur J. Óskarsson, Sigurður Jónsson
Marine Research Institute, Reykjavik, Iceland

Högni Debes, Ebba Mortensen, Leon Smith, Arna Ólafsdóttir, Jan Arge Jacobsen
Faroe Marine Research Institute, Tórshavn, Faroe Islands

Teunis Jansen
Greenland Institute of Natural Resources, Nuuk, Greenland

Norskehavet

Foto: Leif Nerrestad

Internasjonal stordugnad skaffet kunnskap til ny makrellrådgivning

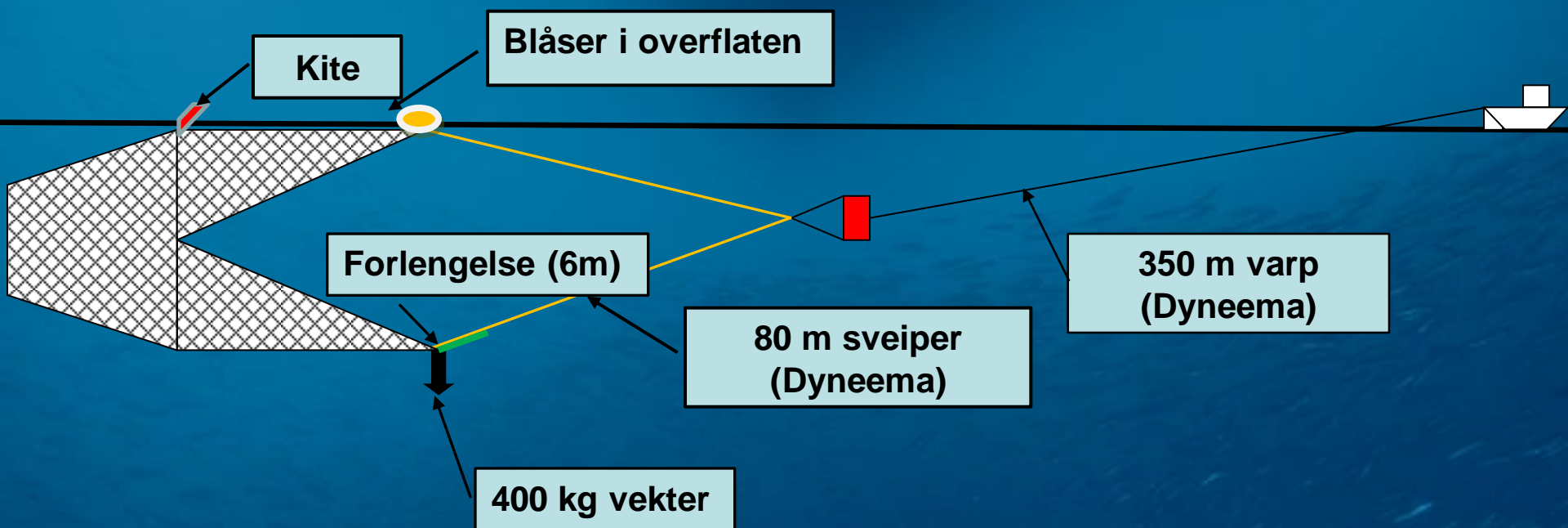
Bruk av forsknings- og fiskefartøy i makrell og økosystemforskningen nødvendig for tilstrekkelig romlig dekning

Rigging av Multipelt 832 for tråling i overflaten

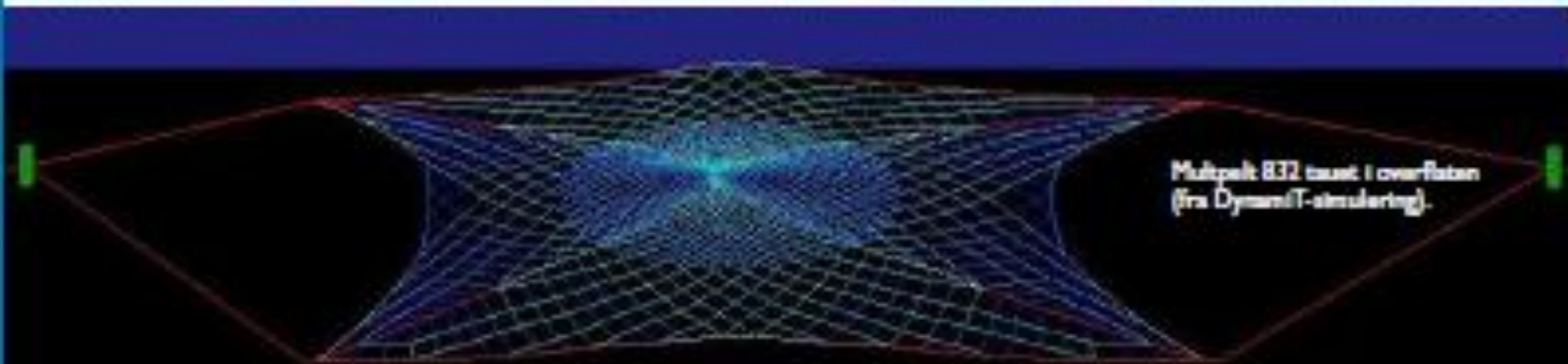

Felles trålmetode for å mengdemåle makrellbestanden

Makrell treffer tral trålen i
sammenstrøgen med 5 krope tauelert.

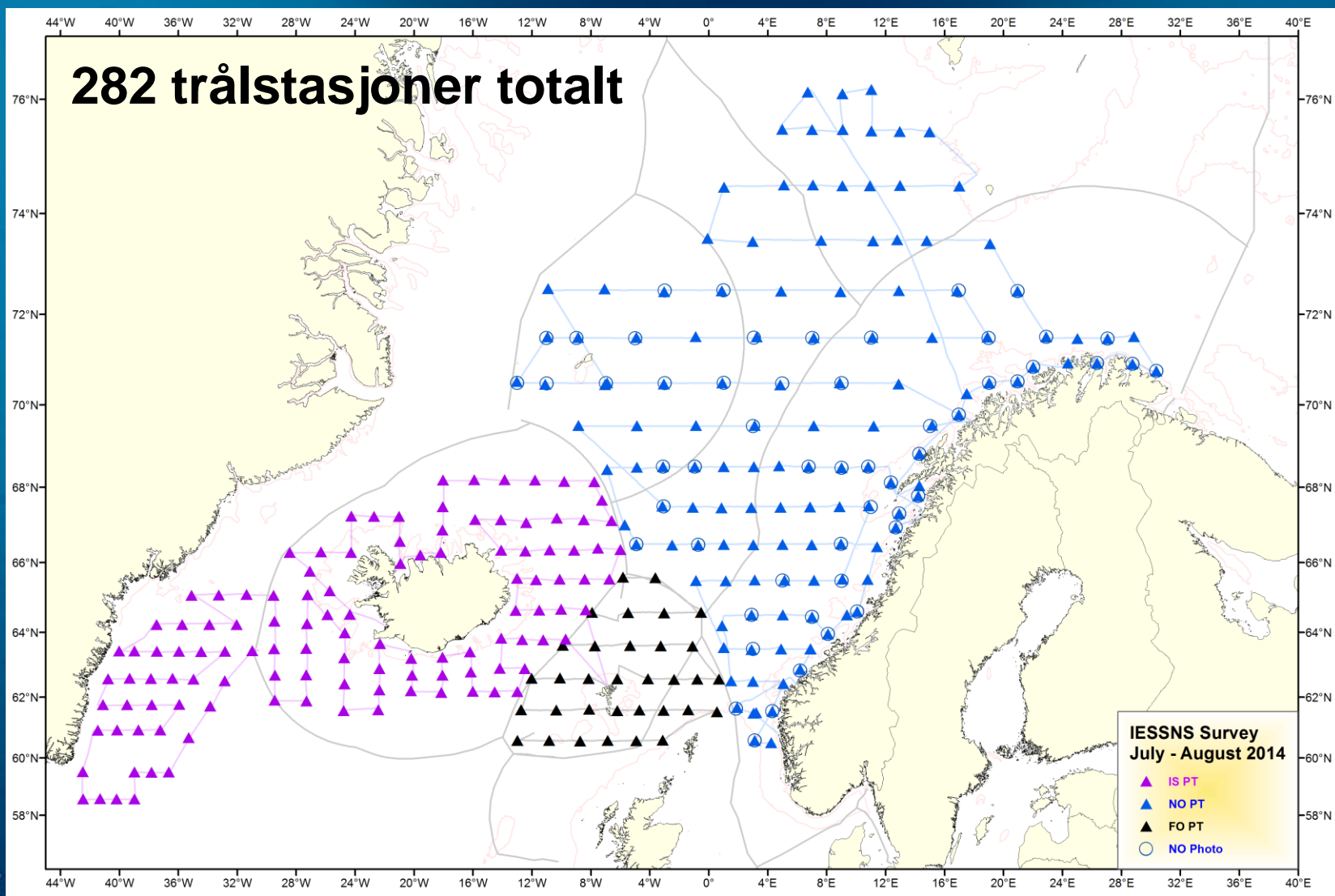

Multipelt 832 tauet i overflaten
(fra DynamIT-simulering).

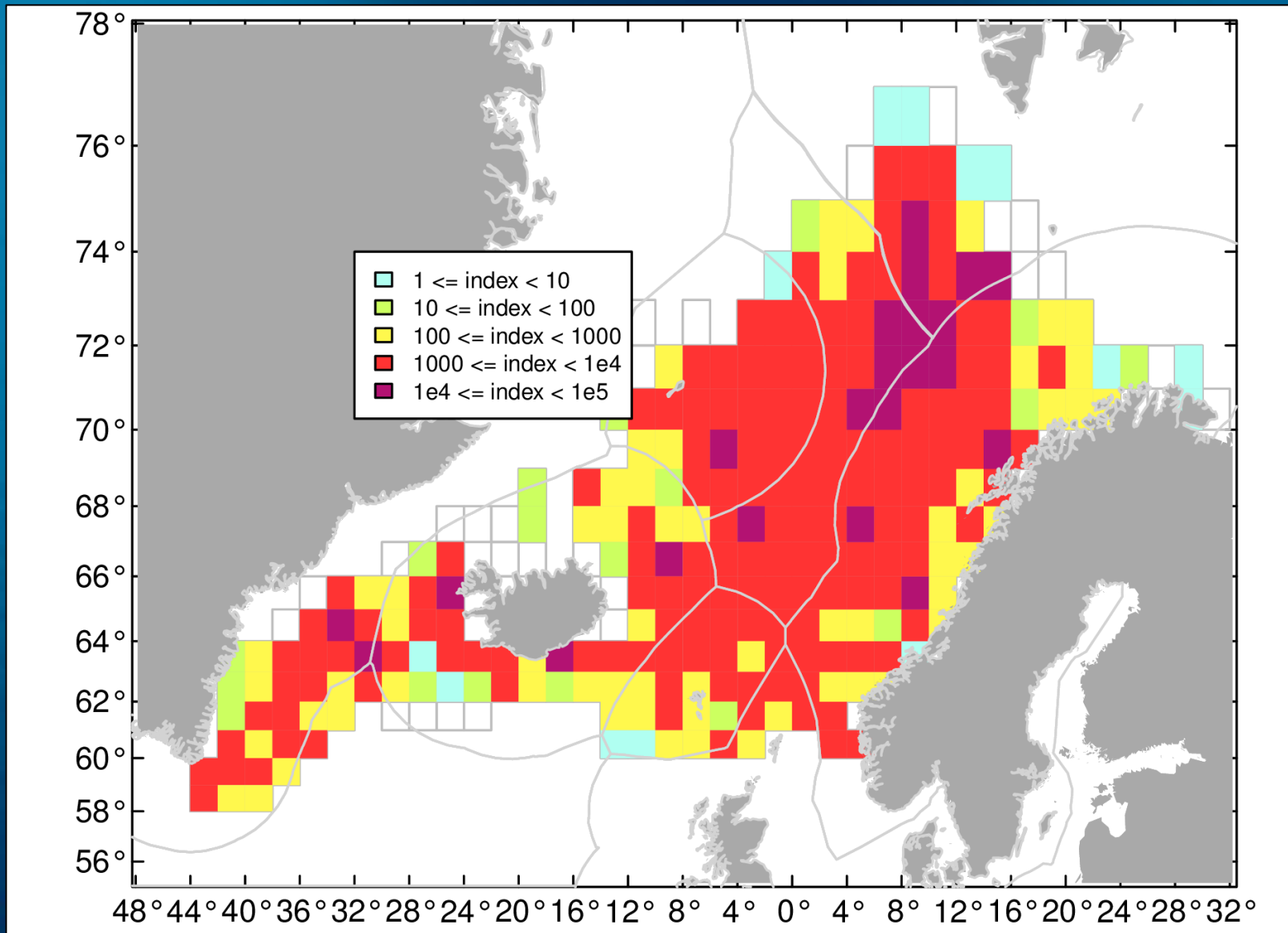
http://www.imr.no/nyhetsarkiv/2013/juli/aktionkamera_avslorer_rask_makrell/nb-no

Trålstasjoner fra makrelltoktet juli-august 2014

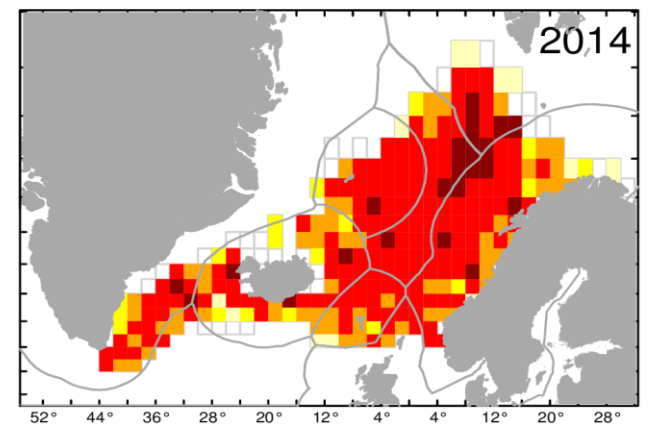
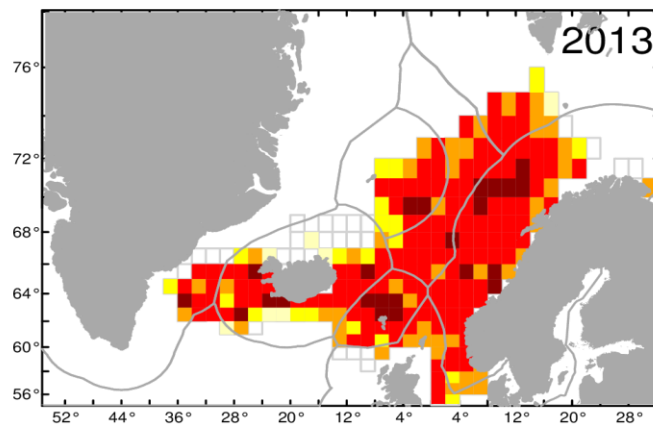
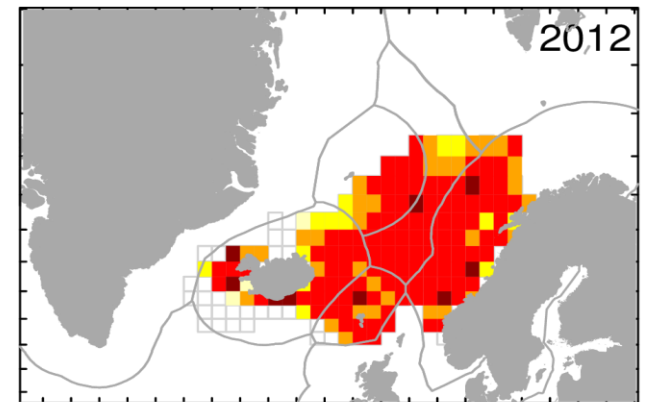
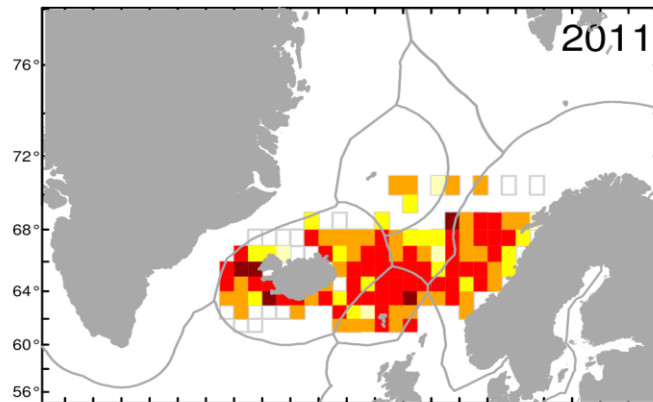
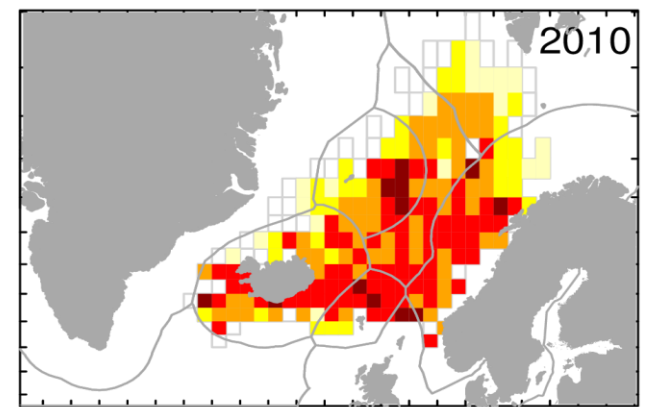
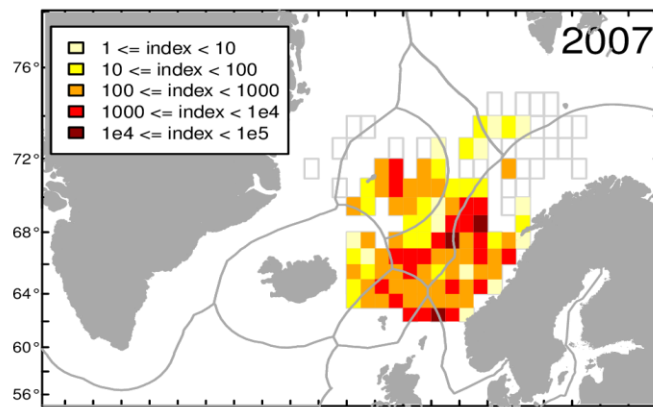

Makrellfordeling (kg/km²)

Utvikling i utbredelse estimert tetthet og mengde makrell 2007-2014

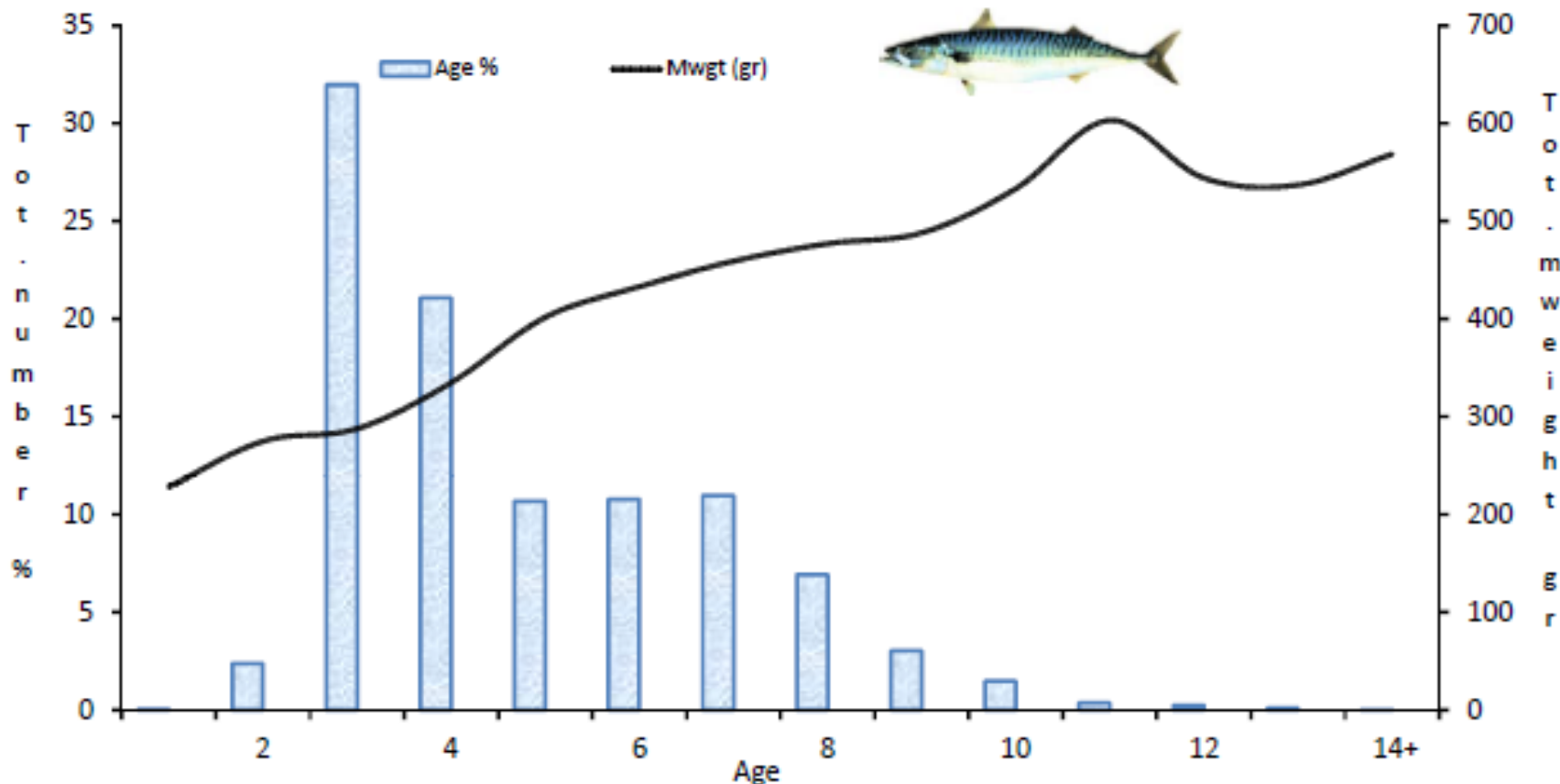

Estimert mengde, utbredelse og tetthet (2007-2014) fra makrell-økosystemtoktet i Norskehavet

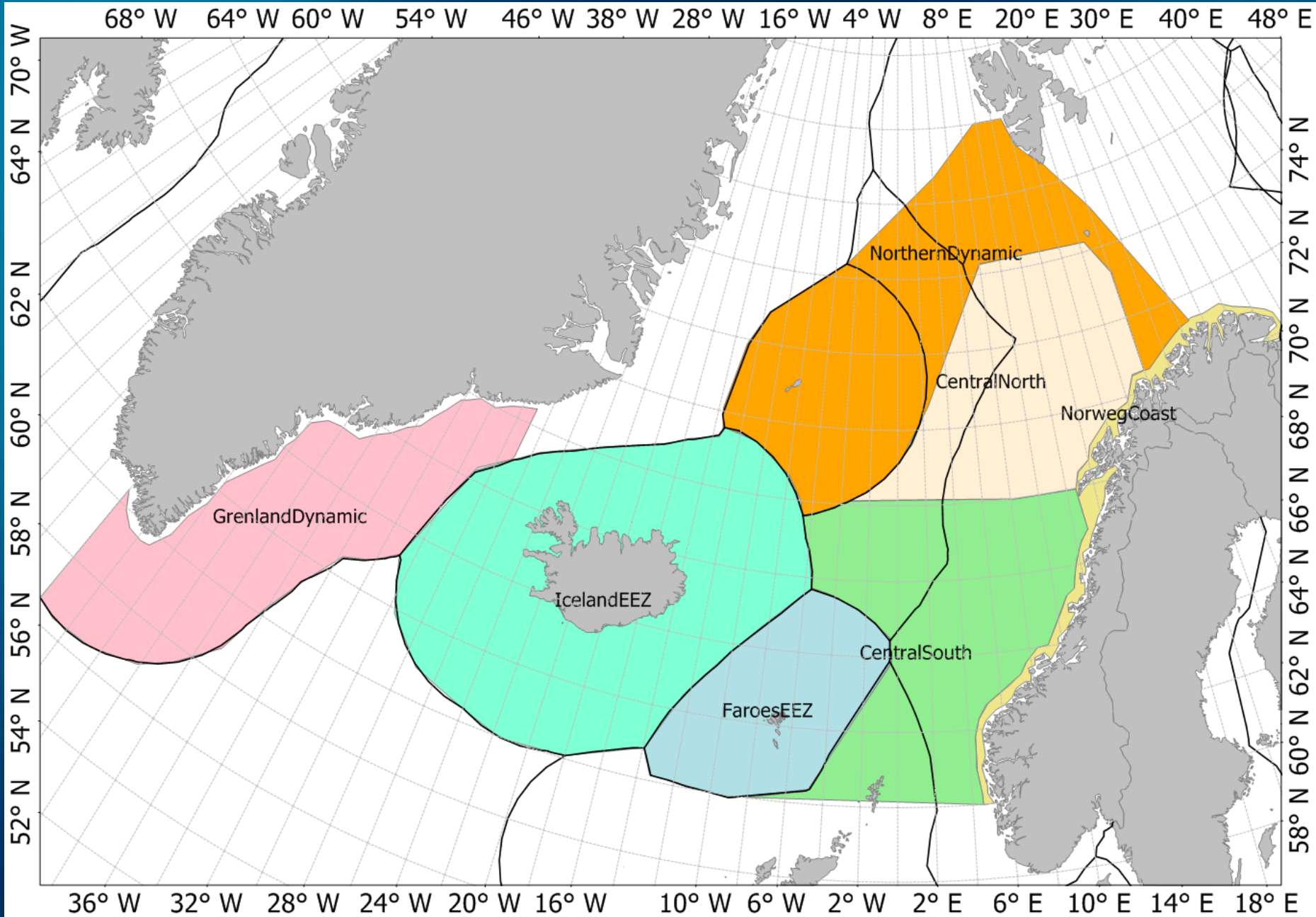
Year	Total biomasse (mill.tonn)	Gytebest (mill.tonn)	Habitat (mill. km ²)	Tetthet (tonn km ⁻²)	Biomasse i 2007 område (mill.tonn)
2007	1.6	1.3	0.99	1.61	1.6
2010	4.9	4.5	1.75	2.80	3.4
2011	2.7*	2.5	1.20*	2.58**	1.6
2012	5.1	4.6	1.50	3.39	3.1
2013	8.8	7.9	2.41	3.65	4.3
2014	9.0	8.5	2.45	3.67	4.7

Alders- og vektfordeling av makrell

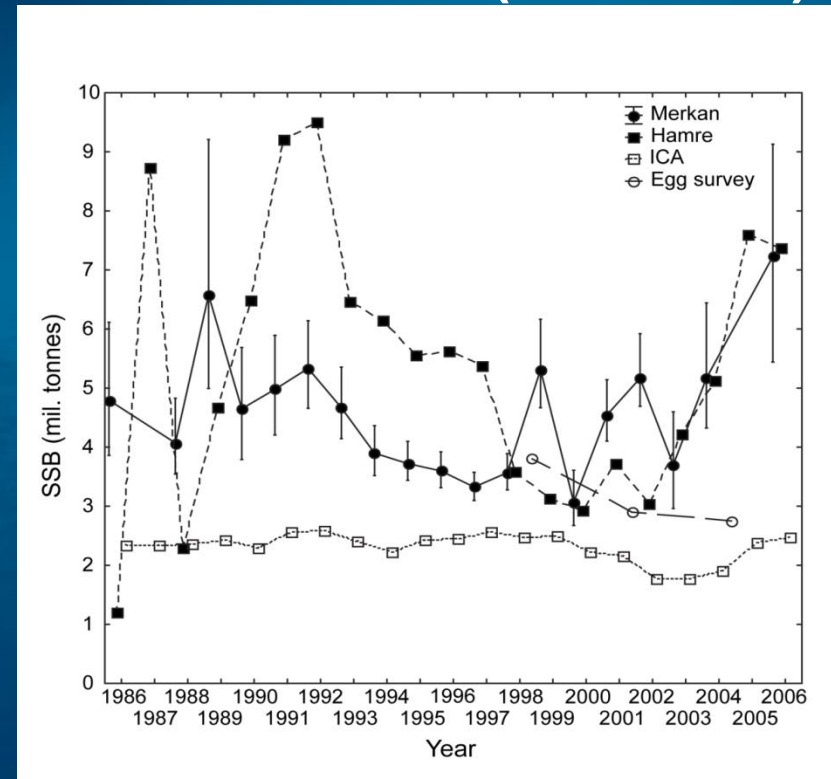
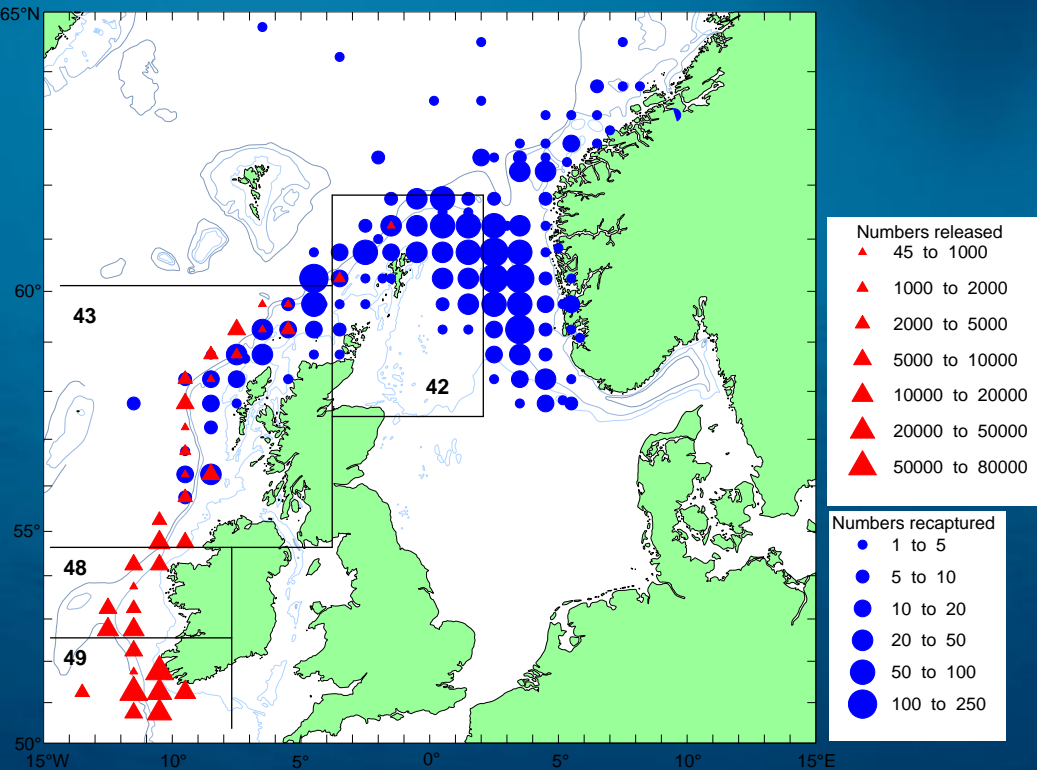
Systematisk stratifisering av IESSNS tokt

Merke-gjenfangst metodikk for makrell

Estimering av makrellbestanden med stålmerker har indikert forskjellig bestandsutvikling enn offisiell ICES har tatt med disse endringene i Benchmark 2014 (1977-2006)

Tenningen, M., A. Slotte, D. Skagen 2011. Abundance estimation of Northeast Atlantic mackerel based on tag recapture data – A useful tool for stock assessment? Fisheries Research 107:68-74.

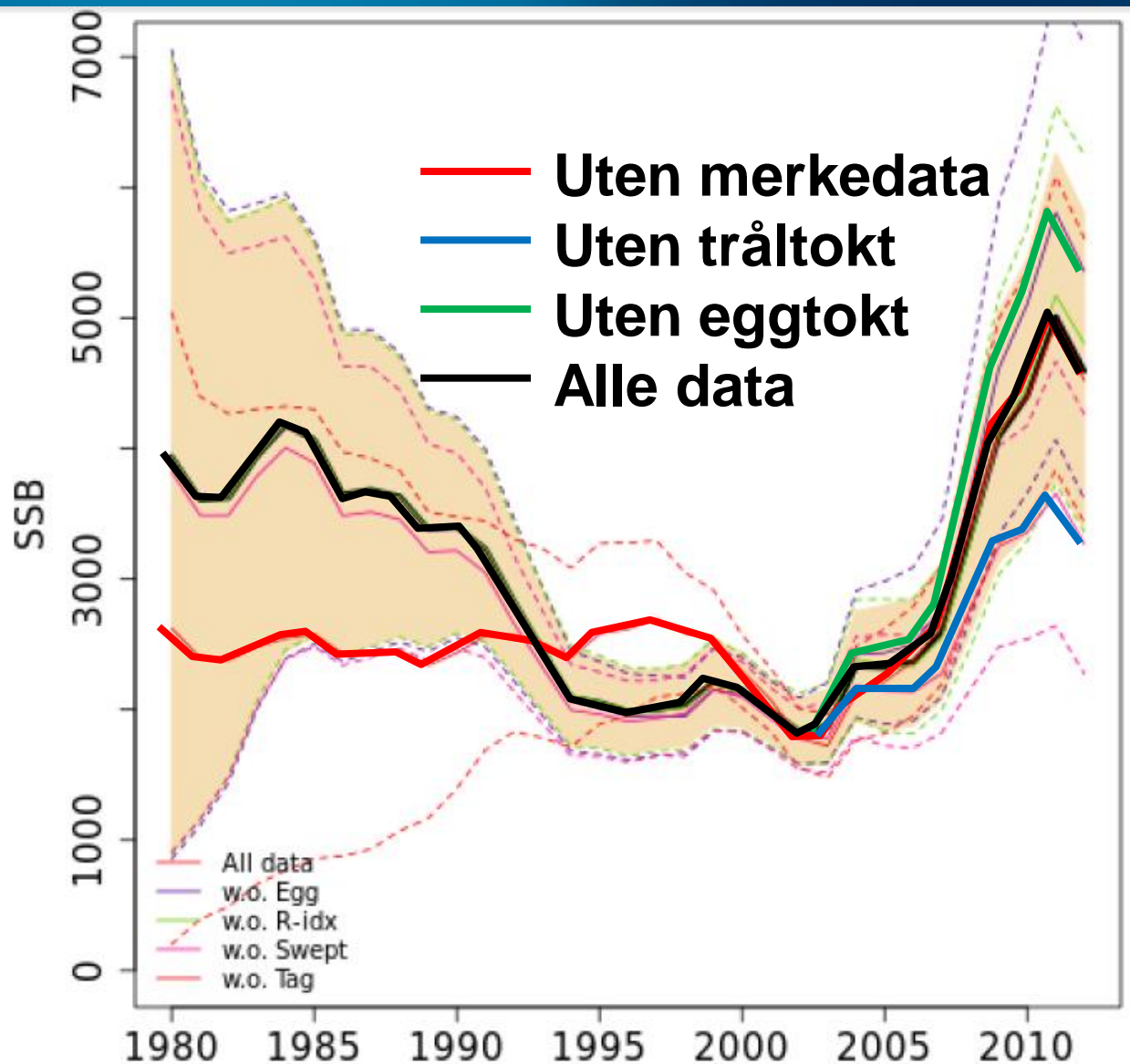

Satsingsområder for makrellforskningen

- Norsk satsing på merking og tråltokt er meget viktig!!
- ICES råd i oktober 2012: Anbefalt kvote 2013 på 497 000 – 542 000 tonn
- Nytt ICES råd i mai 2014: Anbefalt kvote 2014 på 1.174 000 tonn
- Mer enn dobling av makrellrådet på to år!!
- Viktige bidrag fra merkedata og tråltokt inn mot bestandsberegningene og kvoterådet.
- Prioritert forskning ved Havforskningsinstituttet

Påvirkning av ulike tidsserier i bestandsvurderingen

**Merke dataene
1977-2006 driver
opp makrell SSB
tilbake i tid**

**Tråltoktet
i Norskehavet driver
opp SSB 2007-2014**

**Eggtokt
trekker ned SSB**

Nytt RFID – merkeprosjekt

FHF og Sildelaget bidratt 3.2 millioner til utvikling av prosjektet Tidserie startet i 2011, og inkluderes i ICES sin vurdering først etter 5 år (intermediate benchmark makrell 2016/2017)

2011-2014 er 160018 makrell RFID merket

Automatisk

- Dato
- Tid
- GPS posisjon
- Merkekode

Manuelt

- Merking
- Lengdemåling

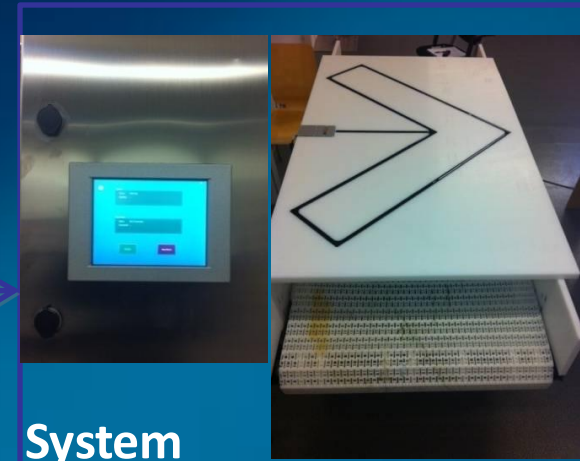
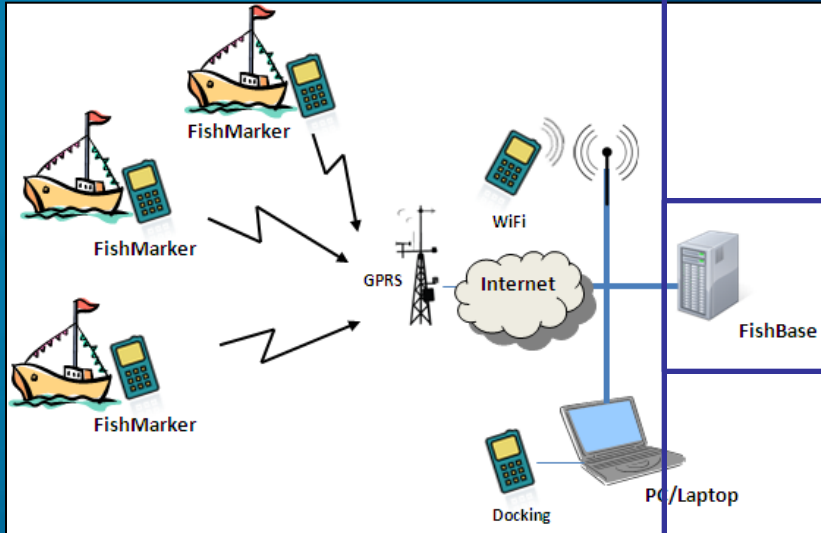
IP67-Nomade
PDAs

RFID-gjenfangst av merker på fabrikker automatisk oppdatering i database på HI

2012-2014: 528 RFID merket makrell gjenfanget

System i felt

System Mottak m/GPRS

Database

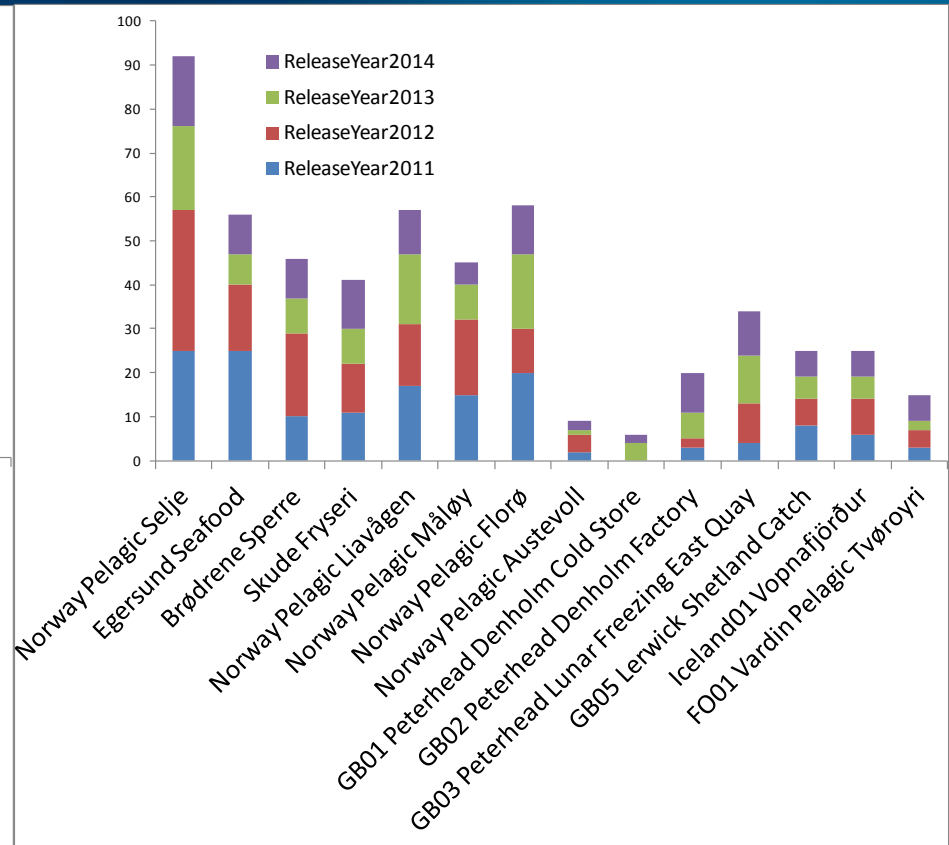
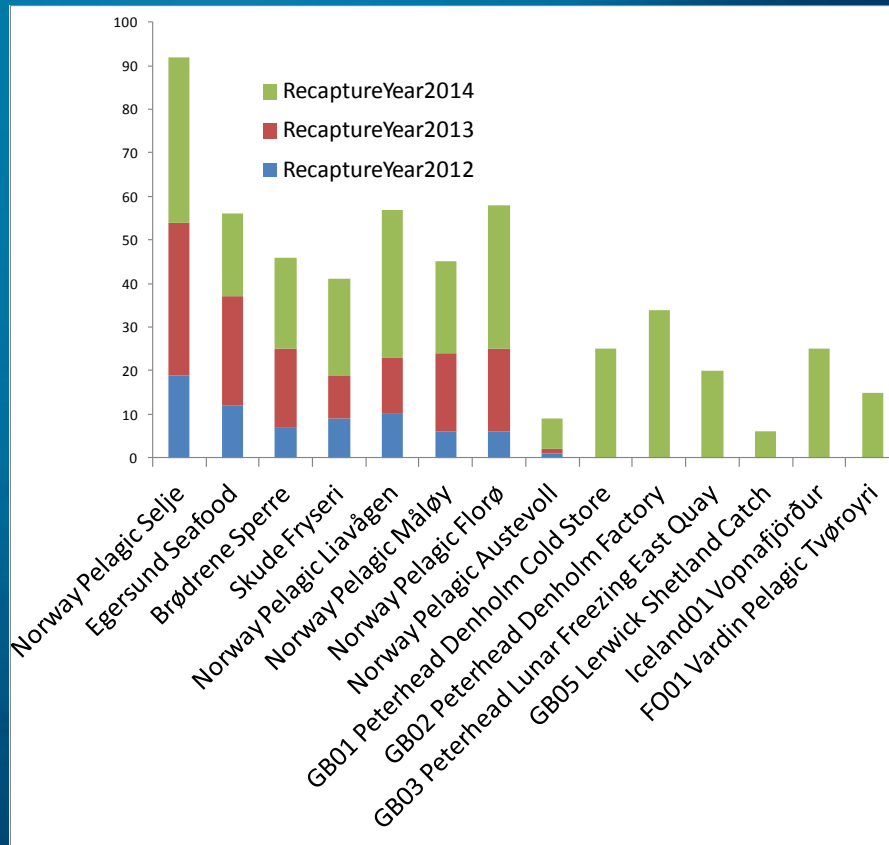

Webserver og software

Internettside

Gjenfangster på 8 norske fabrikker, og fra 2014 også på fabrikker i Skottland, på Færøyene og Island (flere fabrikker installerer systemet)

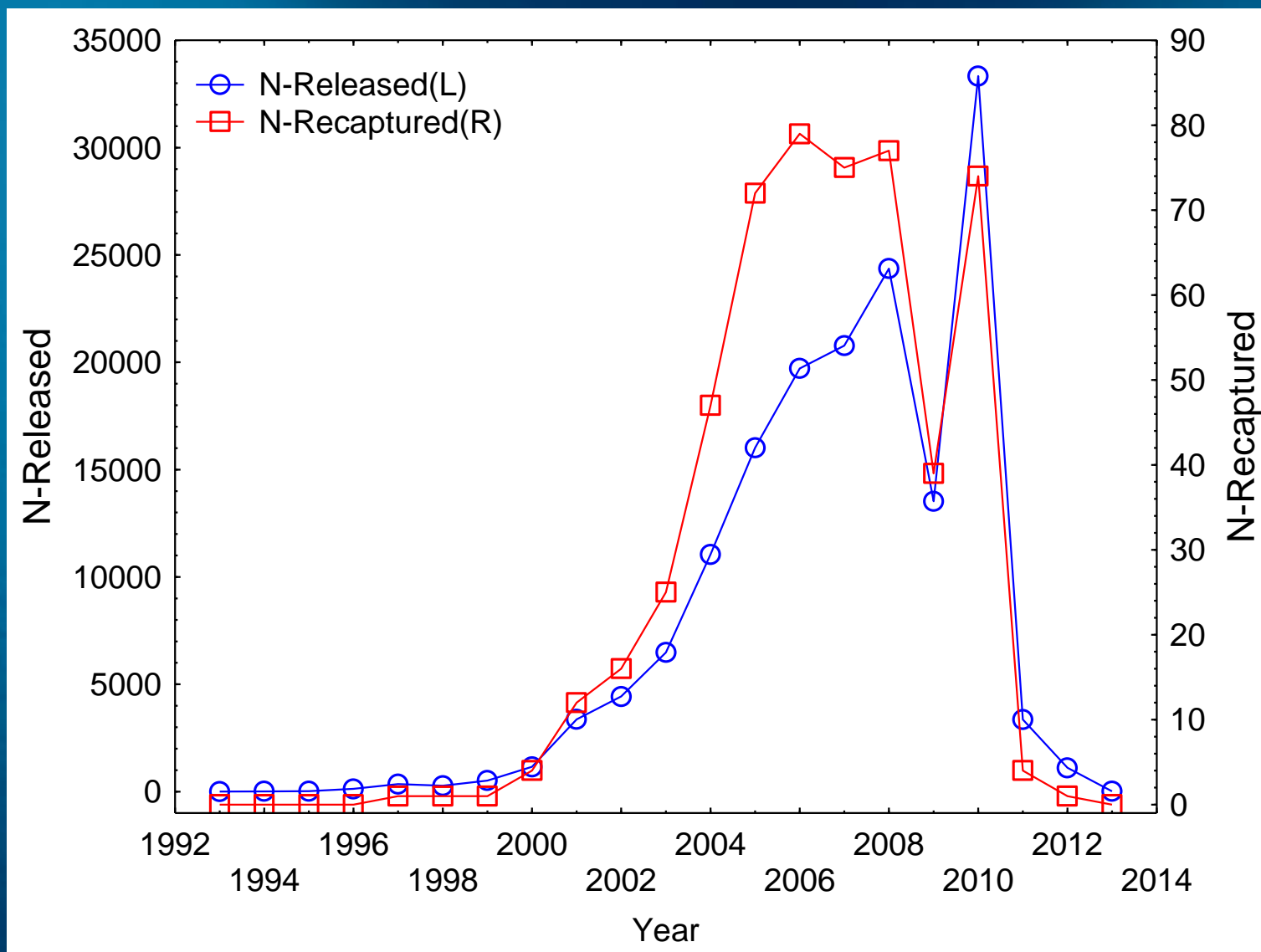

Antall gjenfangster per fabrikk og år

Antall gjenfangster per fabrikk og utsettingsår

God sammenheng mellom N satt ut og gjenfanget per årsklasse

Utsettinger og gjenfangster analyseres per årsklasse

Bestandsprognose for 2015

Basis: $F(2014) = 0.32$ (catch constraint); $SSB(2014)^1 = 4\,605$ kt ; $R(2013) = RCT3 = 8\,064\,141$ thousands; Catch (2014) = 1 396 kt (See *Additional considerations*). $R(2014-2016) = GM(1990-2012) = 4\,272\,254$ thousands.

Rationale	Catch (2015)	F (2015 & 2016)	Basis	SSB (2015) Spawning time	SSB (2016) Spawning time	SSB change ²	TAC change ^{3,4}
Management plan	906	0.22	F(management plan upper boundary) 0.22	4 372	4 304	-2%	-35%
	869	0.21	F(management plan mid-point) 0.21	4 379	4 339	-1%	-38%
	831	0.20	F(management plan lower boundary) 0.20	4 386	4 375	0%	-40%
MSY framework	1 017	0.25	F_{MSY}	4 351	4 197	-4%	-27%
Precautionary approach	1 054	0.26	F_{pa}	4 344	4 163	-4%	-25%
Zero catch	0	0	$F = 0$	4 528	5 193	15%	-100%
Other options	1 396	0.36	catch 2015 = catch 2014	4 276	3 840	-10%	0%

Weights in thousand tonnes.

1) SSB at spawning time (early April).

2) SSB 2016 relative to SSB 2015.

3) TAC in 2015 relative to estimated catches in 2014.

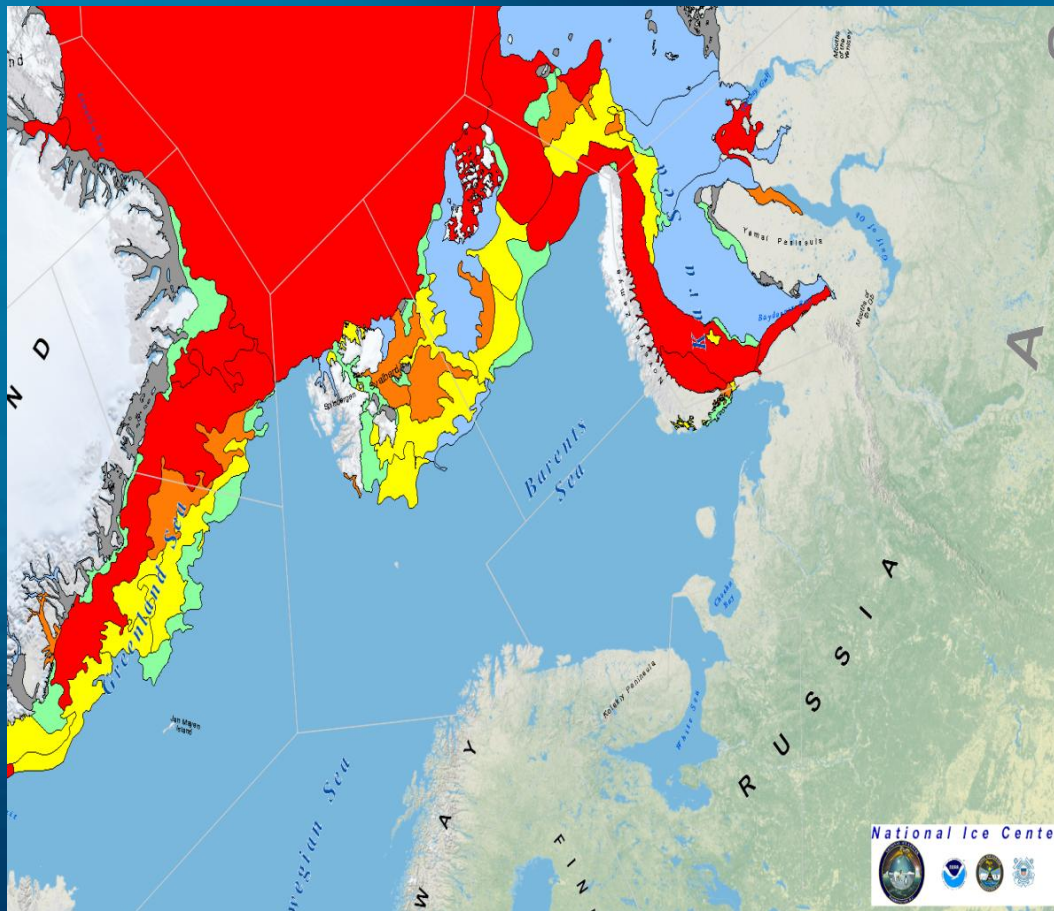
4) There is no internationally agreed TAC for 2014.

Makrellavtale inngått 21. nov 2014 mellom Norge, EU og Færøyene for 2015

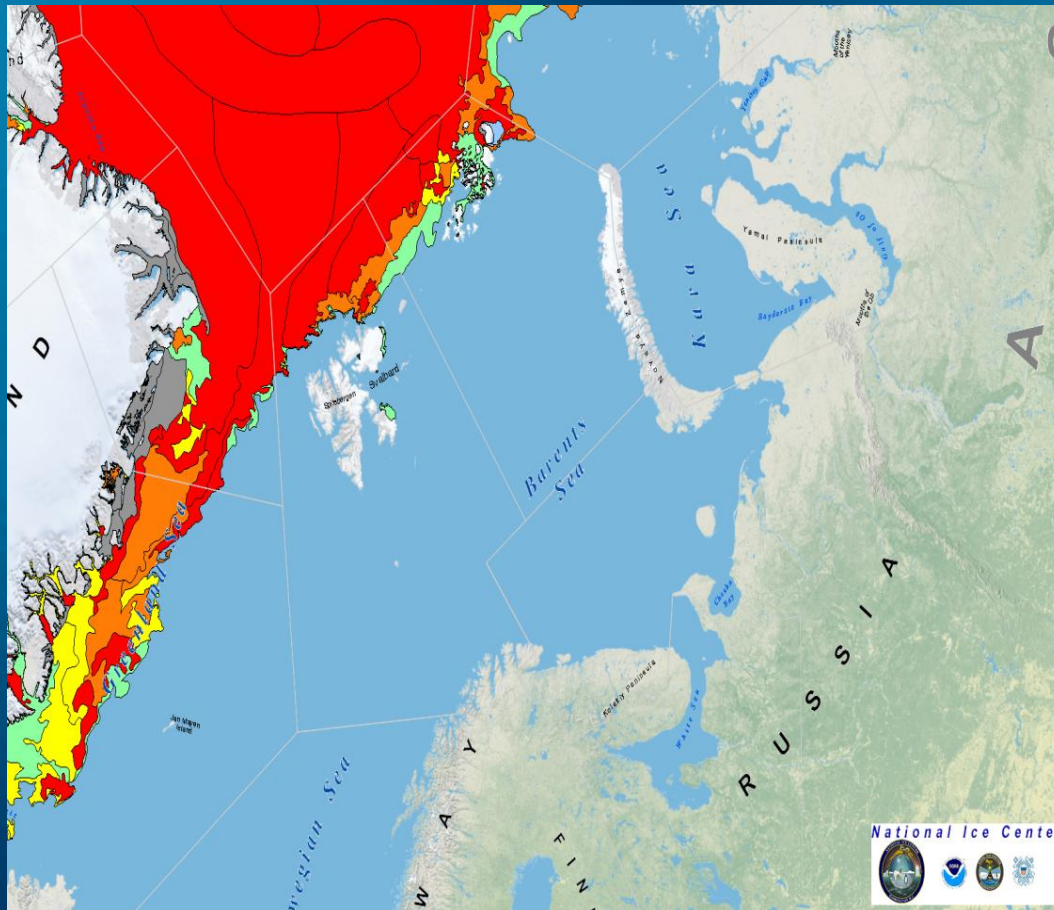
TAC = 1.054 millioner tonn ($F_{pa} = 0.26$). Norsk kvote = 237 250 tonn

Isdekke i juli 1997

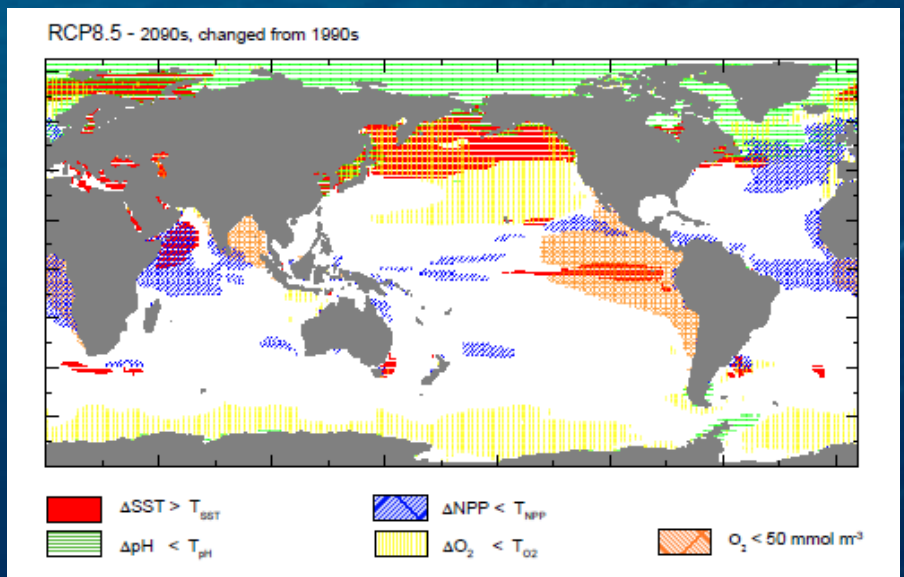
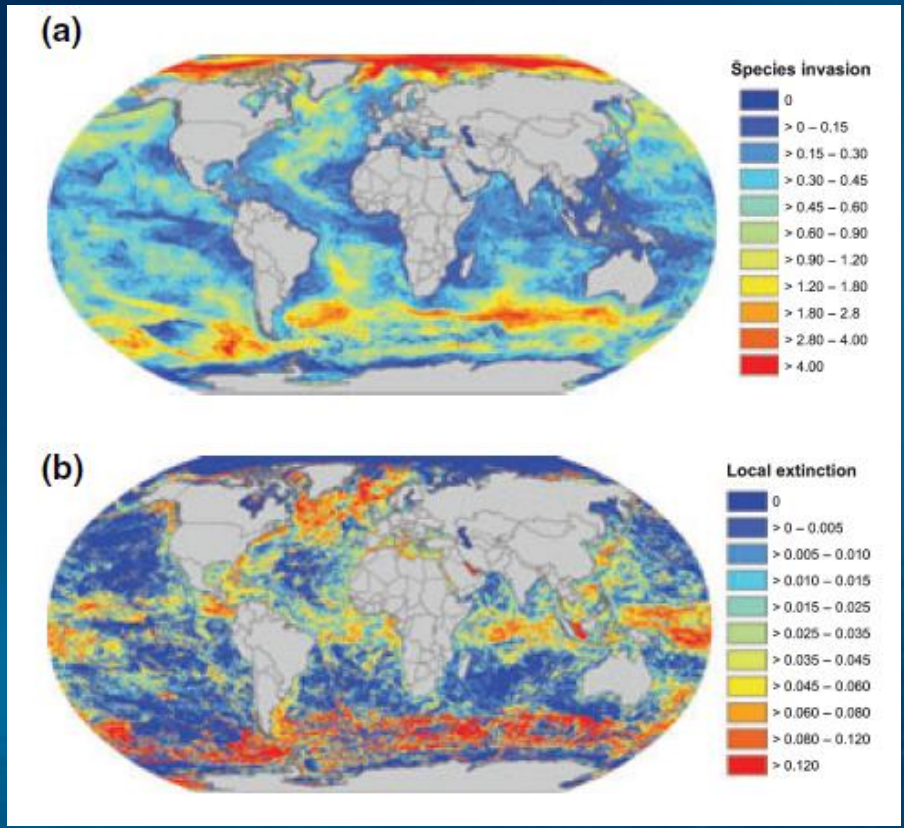
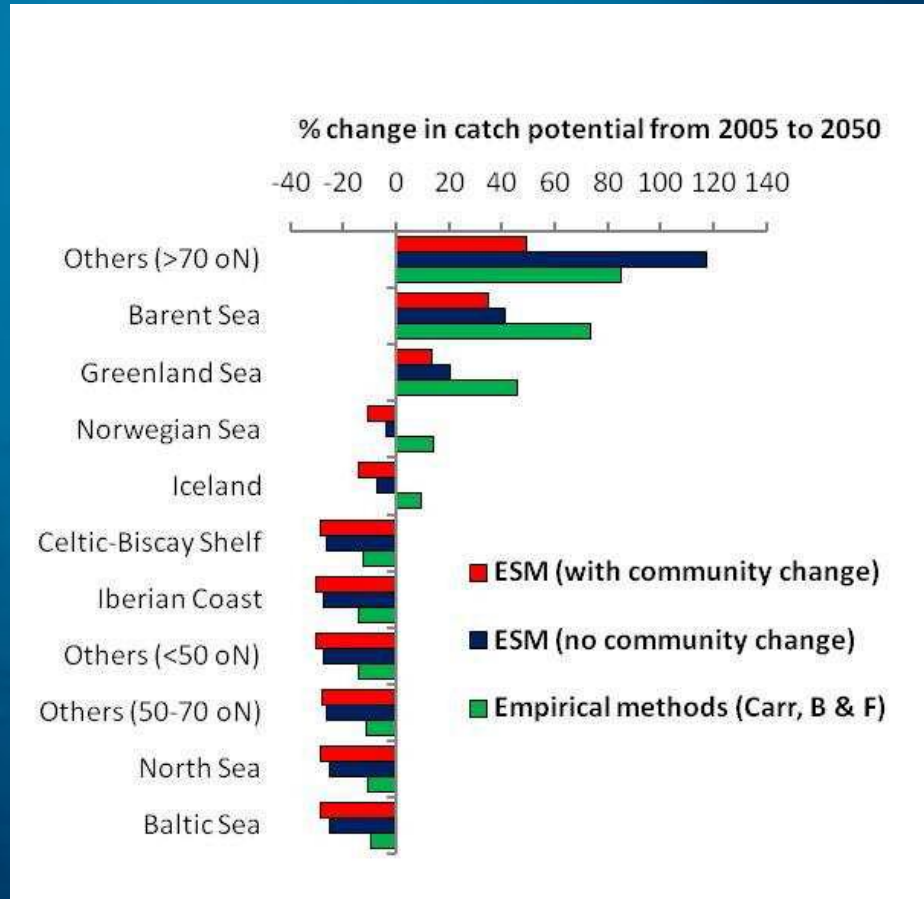
Isdekke i juli 2012

«Marine ressurser i 2049»

Hva kan klimaendringer føre til i våre havområder ?

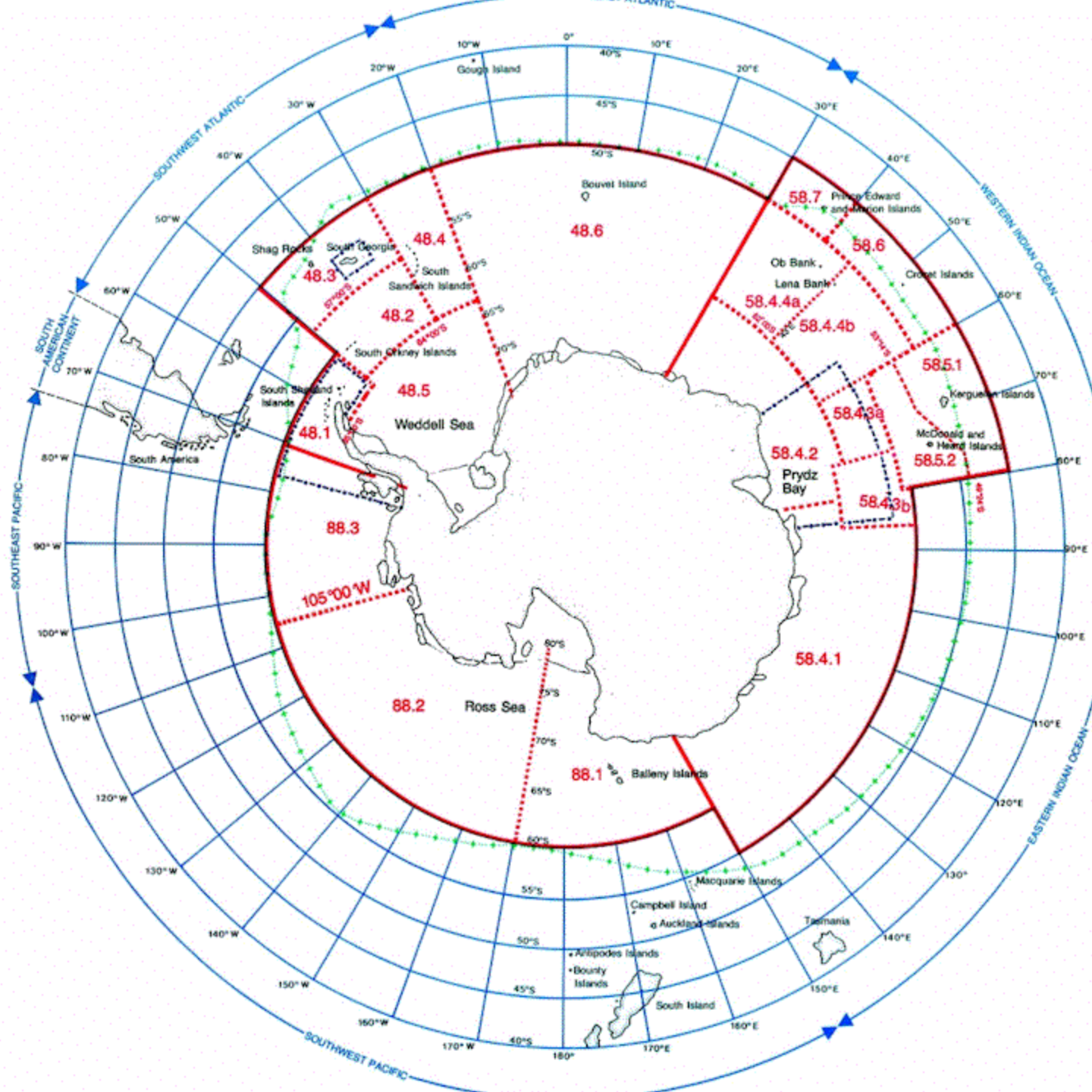
Ekspedisjon i Sørishavet

CCAMLR

Boundaries of the Statistical Reporting Areas in the Southern Ocean

END

STATISTICAL AREA
 ZONE STATISTIQUE
 СТАТИСТИЧЕСКИЙ РАЙОН
 AREA ESTADISTICA

STATISTICAL SUBAREA
 SOUS-ZONE STATISTIQUE
 СТАТИСТИЧЕСКИЙ ПОДРАЙОН
 SUBAREA ESTADISTICA

ANTARCTIC CONVERGENCE
 CONVERGENCE ANTARCTIQUE
 АНТАРКТИЧЕСКАЯ КОНВЕРГЕНЦИЯ
 CONVERGENCIA ANTARTICA

CONTINENT, ISLAND
 CONTINENT, ILE
 МАТЕРИК, ОСТРОВ
 CONTINENTE, ISLA

INTEGRATED STUDY REGION
 ZONE D'ETUDE INTEGREE
 РАЙОН КОМПЛЕКСНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ
 REGION DE ESTUDIO INTEGRADO

